

**TÜRK YE CUMHUR YET
ANAYASA MAHKEMES**

K NC BÖLÜM

KARAR

AY E KAZANHAN VE MEHMET EM N KAZANHAN BA VURUSU

(Ba vuru Numarası: 2019/33136)

Karar Tarihi: 25/5/2022

R.G. Tarih ve Sayı: 29/12/2022-32058

K NC BÖLÜM

KARAR

Ba kan : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Yıldız SEFER NO LU
Kenan YA AR
Raportörler : Nahit GEZG N
Cafiye Ece YALIM
Ba vurucular : 1.Ay e KAZANHAN
2.Mehmet Emin KAZANHAN
Vekili : Av. Rojhat D LS Z

I. BA VURUNUN KONUSU

1. Ba vuru; kolluk tarafından silahlı güç kullanılması sonucu bir çocu un ya amını yitirmesi olayına ili kin olarak ölümden sorumlu olan kolluk görevlilerinin cezasız bırakılması veya caydırıcı ekinde cezalandırılmaması nedeniyle ya am hakkının ihlal edildi i iddiasına ili kindir.

II. BA VURU SÜREC

2. Ba vuru 26/9/2019 tarihinde yapılmı tır.
3. Ba vuru, ba vuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmu tur.
4. Komisyonca ba vurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmi tir.
5. Bölüm Ba kanı tarafından ba vurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmi tir.
6. Ba vuru belgelerinin bir örne i bilgi için Adalet Bakanlı ına (Bakanlık) gönderilmi tir. Bakanlık, görü ünü bildirmi tir.

III. OLAY VE OLGULAR

7. Ba vuru formu ve ekleri ile Ulusal Yargı A ı Bili im Sistemi (UYAP) aracılı ıyla elde edilen bilgi ve belgelerde ifade edildi i ekliyle ilgili olaylar özetle öyledir:

8. Ba vurucular Cizre'de ya amaktadır. Ba vurucuların olay tarihinde 12 ya ında olan o ulları N.K., 14/1/2015 tarihinde Cizre'de ya anan toplumsal olaylar sırasında polis memuru M.N.G. tarafından ses ve gaz fi e i atabilen bir silahla öldürülmü tür.

9. Cizre Cumhuriyet Ba savcılı ı (Ba savcılık) olay hakkında resen bir soru turma ba latmı tür.

10. Soru turma kapsamında gerçekleştirilen ölü muayene i lemi sonucunda N.K.nın kafasının sol arkasında mermi giri deli i oldu unun de erlendirildi i açıklık tespit edilmi , kesin ölüm nedeninin belirlenmesi için Diyarbakır Adli Tıp Kurumundan rapor alınmasına karar verilmi tir. Adli Tıp Kurumu raporunda ölüme N.K.nın ba ına 5 cm uzunlu undaki sert bir cismin isabet edip yaralamasına ba lı kafatası kemik kırıkları, beyin kanaması ve beyin doku harabiyetinin sebebiyet verdi i, söz konusu cismin vücudu terk etmedi i, atı ın ise *uzak atı* mesafesinden yapıldı ının tespit edildi i belirtilmi tir.

11. Diyarbakır Kriminal Polis Laboratuvarı raporunda; N.K.nın ba ından çıkarılan cismin 12 numara av fi eklerine uyumlu oldu u, aynı Laboratuvarın Kimyasal nceleme ube Müdürlü ünün mütalaasında ise söz konusu plastik cisimde, atı artıklarında bulunan antimen elementinin ve toplumsal olaylara müdahalelerde de kullanılan klorabenzalmolonomitrl gazı kalıntılarının oldu u belirtilmi tir.

12. Ba savcılık, Cizre lçe Emniyet Müdürlü ünün gönderdi i kamera görüntülerini incelemi tir. ehit Astsubay Hayati Bilgin Sınır Karakolunda görevli olup Malatya Özel Harekât ube Müdürlü üne ait araçta bulunan görüntülerden N.K.nın arkada larıyla yolun hemen kar ısındaki araca do ru ta attı ı, gruba göz ya artıcı gaz **kapsülü** atıldı ı, aynı anda N.K.nın bulundu u tarafa üç dört el ate edildi i sırada N.K.nın yere dü tü ü, yapılan atı ların N.K. ve arkada larının ayaklarına do ru yapıldı ı, tanık .S.nin N.K.yı kuca ına almasının ardından beyaz bir araca bindirdi i, görüntülerin devamında polis aracının karakola girdi i, ardından yüzü maskeli, askerî kamufraj giydi i de erlendirilen birinin -sonradan polis memuru M.N.G. oldu u tespit edilmi tir- karakoldan çıkarak polis aracının bulundu u yere do ru gidip dönü te elinde -görüntülerde ne oldu u anla ılamayan- e ya ile karakola girdi i tespit edilmi tir.

13. Olay günü araçta görev yapanların Mardin Özel Harekât ube Müdürlü ünde görevli olan ve geçici görevle Cizre'de bulunan M.N.G., H.V., U. .ve O.Ç. oldu u tespit edilmi tir.

14. Ba savcılı ın karakol sınır kamerası kayıtları üzerinde yaptı ı incelemede aracın çevre yolunun kenarında oldu u, N.K. ve arkada larının ise aracın kar ısında oldu u, N.K. ve arkada larının polislerin bulundu u yöne do ru ta attı ı, H.V., U. . ve M.N.G. oldukları tespit edilen polislerin araç dı ında, yönleri N.K. ve arkada larının oldu u tarafa dönük durdukları, N.K.nın vurulma anında ise kameranın -asli görevi olan- sınır tarafını gösterdi i, bu nedenle N.K.nın vurulma anının görüntülerde bulunmadı ı tespit edilmi tir.

15. Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlü ü raporunda; incelenmesi için gönderilen tüfe in12 numara av, ses ve gaz fi e i patlatır, pompalı mekanizması olan bir av tüfe i oldu u, atı a engel herhangi bir arızasının bulunmadı ı, ölenin kafatasından çıkarılan gaz fi e i mühimmatının gönderilen 15 gaz fi e i ile uyumlu oldu u, incelenen tüfek ile atılmasının imkân dâhilinde oldu u ancak üzerinde balistik tespiti elveri li nitelikte bir iz bulunmadı ı için hangi silahtan atıldı nı tespit etmenin mümkün olmadı ı belirtilmi tir.

16. Ba savcılık, N.K.nın ba ndan çıkarılan gaz fi e i ile fi e i atmakta kullanılan tüfe in Özel Harekât ube Müdürlü ü envanterinde kayıtlı olup olmadı nı sormu tur. Gelen cevap yazısında, tüfe in üpheli H.V.nin zimmetinde oldu u belirtilmi tir. Anılan tüfek ile benzeri nitelikteki dört silah ile gaz fi ekleri, üzerlerinde inceleme yapılabilmesi için Ba savcılı a gönderilmi tir.

17. Ba savcılı ın icra etti i ke ifte çe itli ölçümler yapılmı , bu ölçümlerde ölenin silahla vuruldu u yer ile polislerin bulundu u yer arasındaki mesafenin 62 m oldu u, polis aracı ile karakol arasındaki mesafenin 178 m oldu u belirlenmi tir. Olay yerinde ayrıca foto raf ve kamera çekimi yapılarak olay yeri inceleme raporu düzenlenmi tir.

18. Ba savcılık, üpheli polis memurlarının ifadelerini almı tır. Ayrıca ba vurucular ve tanıkların da beyanlarına ba vurmu tur.

19. Çocuk Y.Y.nin tanık sıfatıyla alınan beyanın ilgili kısmı öyledir:

"... 14/01/2015 günü öldürülen [N.K.] benim mahalleden arkada ım olur, kendisi ile sürekli beraber oynuyorduk. Genelde evimize yakın olan çevre yolunun civarında bulunan [N.nin] vuruldu u yerde ve kar ısında oynardık. [N.nin] öldürüldü ü gün [N.] ve mahalleden arkadaş lar ile birlikte top oynadık. Daha sonra eve gittim, koyunu aldım ve çevre yolunun kar ısında bulunan karakolun civarına gittim, giderken ben [N.yi] gördüm, kendisine beraber kar ıya gidip koyunu otlatalım dedim, [N.] kabul etmedi, arkadaş ları ile birlikte yolun di er tarafında oynayaca mı söyledi, ben de tek ba ıma koyunu alıp gittim. Koyunu otlattı ım yerde [N.] ve arkadaş larının bulundu u yer net olarak gözükiyordu, yine benim koyunu otlattı ım yerde [N.nin] tam kar ısında siyah ve kahve renkli cobra tipi bir araç duruyordu. [N.] ve yanındakiler bu cobra aracına el hareketi yapıyorlardı, ta atıyorlardı. Bu cobra aracından yüzünü tam göremedi ım 2-3 tane altlarında askeri pantolon bulunan, üstlerinde ise özel hareket elbisesi bulunan polisler indi, maske taktılar, bu esnada cobra aracının yanında üç tane genç oturuyordu, burada çekirdek yiyorlardı. nen polisler bu ki ilere 'gençler uzakla ın buradan, bu kadar burada kaldı ınız yeter' dediler. Burada oturan ya ı büyük ki iler oradan gittiler, bu esnada cobra duruyordu ve arka kapısı açıldı. Daha sonra bana da buradan uzakla dediler, ben de koyunların benim olmadı nı, sahibi u anda burada bulunmadı nı, uzakla amayaca mı söyledim, bunun üzerine bana birazcık uzakla dediler. Tekrar bana uzakla mamı söylediler, ben de hayır deyince koyunlara vurup, uzakla tırdılar. Daha sonra bana bize bakma, bizi duyma, bizi görmezden gel dediler, ben de tamam dedim. Bu esnada [N.] ve yanındakiler ta atıyorlardı, ilk önce gaz attılar, daha sonra cobranın içerisinde tepe noktasında ve cobranın küçük bir deli inden iki tane polis [N.ye] do ru ate etmeye ba ladılar, cobranın tepesinde bulunan ki i özellikle [N.yi] ni an alıp ate etti. [N.nin] dü tü ünü gördüm, sonra ben hemen koyunları bırakıp kaçtım. Eve gittim, sonradan [N.nin] öldürüldü ünü duydum..."

20. Çocuk D.Y.nin tanık sıfatıyla alınan beyanın ilgili kısmı öyledir:

"... 14/01/2015 günü vefat eden [N.K.] benim mahalleden arkada ım olur. Ben ailem ile birlikte [Y.] Mahallesi civarında oturuyorum, olay günü evden [N.] ile bulu mak için

çıkım, çevre yolunda [N.lerin] bulundu u yere gitmekte iken akrep ile kirpi tipi iki tane polis aracı bizim tarafa gaz attılar, ben gazdan etkilenmemek için hemen o civarda bulunan bir in aatın yanına gittim. Daha sonra orada bulunan mobilyacının yanına gittim, bulundu um noktadan [N.lerin] bulundu u yer ve kar ısı görünüyordu, yolun kar ısında Cobra tipi bir araç duruyordu, bu aracın yanında üç veya dört tane özel hareketçi polis a a ıya inmi ti. Kısa boylu top sakallı bir özel hareket polisi [N.lerin] tarafına 5-6 kez ate etti. Ben [N.nin] dü tü ünü gördüm, bu polisler [N.ye] ate ettikleri sırada yüzleri açığı, ate ettikten sonra maske taktılar, ancak yüzlerini tam net olarak göremedim.[N.] dü tükten sonra ben hemen ko arak [N.nin] ailesinin yanına gittim. [N.] vuruldu u esnada cobra dı nda herhangi bir polis aracı görmedim. [N.]vuruldu u esnada yanında mahalleden tanıdı m [S.A.]ve [B.A.] da vardı..."

21. F.S.nin tanık sıfatıyla alınan beyanının ilgili kısmı öyledir:

"... Bana sormu oldu unuz [N.K.yı] önceden tanımam, olay nedeniyle ismini duydum ve ö rendim. 14/01/2015 günü ak am saatlerinde abim ile dükkanda çalı ıyorduk, dükkanın bulundu u yerde daha sonradan ismen ö rendi im [N.K.] arası çok yakındır. Vurulan [N.K.] ve yanındaki çocuklar yolun kar ısında bulunan özel hareket aracına ta atıyorlardı, araç cobra tipiydi. Bu esnada üç tane üzerinde asker kıyafeti bulunan polisler aracın dı ndaydı, bu polislerden birisi araçtan alttan biber gazı atan üstten ise normal namlusu bulunan bir silah aldı. Bu silahı çocuklara do rulttu, dört el ate etti. Ben ate ettikten sonra orada bir çocu un dü tü ünü gördüm, abim [ ] bu olayların hepsini gördü, abim de hemen o çocu un yanına gitti. Çocu u beyaz bir araca bindirdiler, hatta abim de o araca bindi hastaneye gittiler. Ate eden poliste maske vardı, yüzünü göremedim. Ate eden polis aracın dı ndan ate etti. Daha sonra hepsi araca bindi, aracı durdu u yerden hareket ettirdiler ve oradan karakola gittiler. Daha sonra yüzü maske ile kapalı olan asker kıyafetli biri ate ettikleri civara yürüyerek geldi, oradan bir eyler toplayıp ve gitti. [N.] isimli çocuk vurulduktan hemen sonra çevre yolunda iki tane akrep ve kirpi tipi zırhlı araç gördüm, bu araçlarda çocukların bulundu u noktaya gaz attılar. Bu araçlardan ate edildi ini görmedim. Zaten bu araçlar çocuk vurulduktan sonra geldiler, çocu un ölümüne yol açan silah yukarıda da belirtti im gibi özel hareket polisleri tarafından atıldı mı dü ünüyorum..."

22. .S.nin tanık sıfatıyla alınan beyanının ilgili kısmı öyledir:

"... Ben Y.Mahallesi çevre yolu hastane civarında bulunan [Z.] Mobilya isimli i yerinde karde im [F.] ile birlikte çalı ırım. Ben normalde Cizreli de ilim, Midyat'ıyım karde im ile yakla ık 6 ay önce Cizre'ye çalı mak için geldik. [N.K.] isimli çocu u önceye dayalı olarak tanımam, sadece 14/01/2015 günü ölmesi nedeniyle tanıdım. 14/01/2015 günü ak ama do ru dükkanda çalı ıyordum, karde im [F.] bana çocuklar cobraya ta atıyorlar bayra mı dü ürdüler dedi. Ben de çıktım ve izlemeye ba ladım, çocukların bulundu u yer dükkana çok yakındır, yakla ık 10-15 metredir, çocuklar 9-10 kadar çocuk yolun kar ısında bulunan cobraya ta atıyorlardı, yolun kar ısında komando renklerinde cobra tipi bir araç vardı, bu araç durur vaziyetteydi, aracın ön tarafında üç tane kamuflaj giymi asker veya polis oldu unu dü ündü üm ki iler çekirdek yiyordu, ikisinin ba nda bir ey yoktu, yüzlerini net olarak gördüm, di er birinin ise ba nda bere vardı, ancak yüzü açığı. Bu ahısı da te his edebilirim, çocuklar ta attı ı esnada kafasında bere olan ahıs cobra aracının arkasına gitti, elinde bir silahla tekrar indi, di er iki ki inin yanına gelip, hemen kar ıdaki çocukları hedef aldı. 'Yeter Lan' dedi. Bu esnada kilolu olan ki i yapma dedi, ancak bu ahıs çocukları hedef aldı ve üç dört el ate etti. Çocuklardan birinin dü tü ünü gördüm, di er çocuklar kaçtı, hemen dükkandan çocu u öldürdünüz diye ba ırdım ve çocu un yanına gittim. ate eden ki iler cobra aracına bindiler ve karakola do ru gittiler. Çocu u hemen kuca ıma aldım, bu esnada tesadüfen orada beyaz bir araç sürücüsü çocu u

getir dedi. Ben de çocuk ile birlikte bu aracın arka kasasına bindim, çocuğun a zından köpük geliyordu, hala nefes alıyordu, kafası kanyordu, beyni dı arı çıkmı tı, orada bulunan çocuklardan biri de benim ile birlikte araca bindi, ancak ben bu çocuğun yüzünü dahi fark etmedim, çünkü vurulan çocuk ile u ra tum, hemen hastaneye götürdük, acile bıraktım, daha sonra ben dükkana döndüm. Dükkana döndükten sonra kilolu olan ahıs yüzünde bere ile karakoldan ate ettikleri yere do ru geliyordu, bunu gördüm, ancak elimde kan oldu u için yıkamak için dükkana girdim, daha sonra karde im bana bu ahsın ate ettikleri yerden bir eyler alıp tekrar döndü ünü söyledi..."

23. B.A.nın tanık sıfatıyla alınan beyanının ilgili kısmı öyledir:

"...[N.K.] isimli çocuk ile aynı sınıfta okuruz, bu nedenle tanıyorum. Ben normalde okula gidiyorum, okula gitmedi im günler dı ında çalı ıyorum. Daha do rusu babamın dükkânında babama yardım ediyorum. 14/01/2015 günü babam bana izin verdi, gidip gezebilece imi söyledi, ben de çevre yolu civarında bulunan arasra gitti im ve genelde çocukların bulundu u hastaneye yakın yere gittim, burada tek ba ima oturdum. Oturdu um yere yakın bir yerde [N.] ve yanında tanımadı im bir kaç çocuk daha vardı. Polisler biber gazı attılar, bu esnada yolun kar ısında cobra tipi bir araç vardı, bu aracın dı ında bulunan üç veya dört tane özel hareketçi vardı. Bu özel hareketçilerden sakallı olan, kafasında bere bulunan birisi [N.lere] do ru silah do rulttu. 5-6 el biber gazı patlama sesine benzer ses duydum, sonra baktı ında [N.] yerde yatıyordu, hemen orada bulunan birisi gidip [N.yi] kuca ma aldı, beyaz bir arabaya bindirdi, ben de arabanın arkasına bindim, [N.yi] hastaneye bıraktık, ben yürüyerek tekrar aynı yerden gelip eve gidiyordum. N.nin vuruldu u yerde siyah maske takmı , hafif kilolu bir özel hareketçi olayın oldu u yerden bir eyler topluyordu. Orada bir kaç tane çocuk daha vardı, bana ve oradaki çocuklara 'hepinizi böyle gebertece im' dedi. Sonra ben evimize döndüm. [N.] vurulmadan yakla ık yarım saat önce de beyaz bir zırhlı polis aracı vardı, bu araçtan da gaz attılar, bunun haricinde herhangi bir araç görmedim..."

24. S.A.nın tanık sıfatıyla alınan beyanının ilgili kısmı öyledir:

"...[N.K.] isimli çocuk ile aynı sınıfta okuruz, bu nedenle tanıyorum. 14/01/2015 günü yani [N.nin] vuruldu u gün [N.] ile birlikte çevre yolunda hastane civarında bulunan yere oynamak maksatlı gittik, burada bir kaç tane çocuk yolun tam kar ısında bulunan durmu vaziyette bulunan cobra tipi siyah ve kahve renkli timlere ait bir araç duruyordu, bu aracın dı ında üç tane timci vardı. Bunların üzerinde ye il siyah karı ımı askeri elbise vardı. Bunlardan birisi araca gitti o esnada orada iki ki i kaldı. Birisin de maske takılıydı, di erinin yüzü açıktı, yüzü açık olan ahıs bize do ru gaz attı. Yüzü kapalı ahıs ise ne oldu unu bilmedi im, bir eyi silahla bize do ru 5-10 kez ate ledi, ben hemen kafamı e ip kendimi yere attım. Bu esnada aya ımın dibine bir tane isabet etti, ben yaralanmadım, ancak topraktan toz kalktı. Ben tepelik bir yere kaçtım, sonra baktı ında [N.] yerde yatıyordu. Oradan geçmekte olan beyaz bir araç durdu, [N.yi] genç birisi kuca ma aldı, hatta kar ıdaki özel timcilere ne yaptınız bu çocu a öldürdünüz dedi. [N.yi] arabaya bindirip hastaneye götürdü. [N.] vurulduktan hemen sonra cobra hareket etti ve karakolun içine girdi. Ate eden yüzü kapalı ahıs ate ettikleri yerden bir eyler topladı, bu esnada bizden tarafa dönerek hepinizi böyle öldürece im, dedi, karakola yürüyerek gitti. Ben orada bulunan [D.] isimli [Y.] Mahallesinde oturan çocuk ile birlikte hastaneye gittim, bir müddet orada bekledik. Sonra tekrardan eve dönüyordum, olayın oldu u yerden geçti imiz sırada özel Timci bir polis ate ettikleri yerde bir eyler topluyordu..."

25. Ba savcılık, polis memuru H.V.nin üpheli sıfatıyla ifadesini almı tır. H.V.nin 27/1/2015 tarihli ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"...Çevre yolunun kar ısında yakla ık 10-15 ki ilik bir çocuk grubu bize do ru ta atmaya ba ladı, grup unsur amirimiz [U.] bu çocukların ta atmasını önleme amaçlı buldukları yerin arka tarafına a irtma eklinde gaz atmamızı istedi, ben bir adet 37,38 mm lancer ile gaz attım, yine arkada ım [M.N.G.] grubun arka tarafına gaz attı, biz gaz attıktan sonra bir askeri konvoy geçiyordu, siyah renkli bir ortlant da bu guruba gaz attı, yakla ık 5 dakika bekledikten sonra [U.] hastanede bir kalabalı ın oldu unu, karakolun içerisine geçmemiz durumunda daha net görebilece imizi söyledi, araç karakolun içerisine geçti, bende [U.] ile birlikte yürüyerek karakolun içerisine geçtim, daha sonra [M.N.] telefonunu dü ürdü ünü söyledi, telefonunu bulmak için karakoldan dı arı çıktı, dönü te de olay anında attı ımız bo iki adet lancer gaz fi eklerine ait bo kapsülleri getirdi, daha sonra [U.] bizden sorumlu komiserimizi aradı ve hastanede kalabalı ın oldu unu bildirdi, yakla ık 10 dakika sonra bizden sorumlu komiserimiz karakola geldi, bize ne oldu unu sordu, bizde hastanede toplanmaların oldu unu söyledik, daha sonra saat 8 de de i im yaptık ve istirahat etmek için tank taburuna gittik,

...Çocu un vurulma anına ili kin görüntülerden benim haberim yoktu, sadece tank taburuna istirahat amaçlı gitti imizde, orada bir çocu un vuruldu unu haricen arkada lardan ö rendik, [O.] olaydan bir veya iki gün sonra çocu un vuruldu unu ve kamera görüntülerinin oldu unu söyledi, bunun üzerine bizde hemen ırnak Özel Harekat ube Müdürü [M.] beye durumu bildirdik, daha do rusu bana arkada lar o ekilde söyledi, hatta daha sonra [M.] müdür görüntüleri izleyip durumdan Savcılı ı ve l Emniyet Müdürünü haberdar etmi , dedi.

...Görüntülerdeki Cobra6 tipi araç bizim görev aracımızdır. Ayrıca ba ında siyah bere bulanan ve siyah hücum yele i bulunan ki i benim, aracın içerisinde bulunan ve kamera çekimi yapan ki i görev yaptı ım arkada ım [O.Ç.] dir, yine görüntülerdeki di er iki ki i grup amirimiz [U.] ve polis memuru arkada [M.N.G.] dir, görüntülerde gözükten ve cobra'nın içinden bir ey aldı ım konusunda ben çekirdek almak için arabanın içine elimi uzattım, herhangi bir mühimmat almadım..."

26. Ba savcılık, H.V.nin ifadesini aldıktan sonra tutuklanması talebiyle H.V.yi Cizre Sulh Ceza Hâkimli ine (Hâkimlik) sevk etmi ; Hâkimlikçe yapılan sorgunun ardından H.V.nin tutuklanmasına karar verilmi tir.

27. Ba savcılı ın polis memuru U. .nin üpheli sıfatıyla 27/1/2015 tarihinde aldı ı ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"...20-25 ki ilik çocuk grubu bize ta atıyordu, ta lar bize ve araca yeti miyordu, ancak yoldan geçen araçlara isabet ediyordu, çocuklar ta ları bize do ru yeti tirmeyince artık yola inmeye ba lamı lardı, yol trafi i durma noktasına gelmi ti, kendileri de ezilme tehlikesi geçiriyorlardı, bende ekip amiri olarak polis memuru [H.V.] ve [N.G.ye] birer tane 37,38 mm lik gaz fi e ini çocukların arka tarafına dü ecek a irtma ekilde atmalarını istedim, arkada larda dedi im ekilde birer tane dedi im nitelikte gaz fi e ini attılar, biz gaz fi e i atmadan hemen önce daha önce atılmı gaz bulutu arasından birisinin gelip yerden bir çocu u kuca ına alıp götürdü ünü gördüm, 5-10 dakika bekledikten sonra mahalle arasında kalabalı ın hastaneye do ru gitti ini gördük, hem güvenlik hemde bilgi vermek amacıyla karakolun içine gittik, burada komiser yardımcımız [G.yi] aradım ve kendisine çevre yolunda gruplar oldu unu, hatta birisinin yerden bir çocu u kuca ına alıp hastaneye götürdü ünü ve hastane civarında kalabalı ın oldu unu söyledim, daha sonra komiserim karakola geldi, kendisine aynı ekilde bilgi verdim, bize olayı görüp görmedi imizi sordu, bizde sadece çocu un götürüldü ünü gördü ümüzü söyledik, bize herhangi bir silah kullanıp kullanmadı ımızı sordu, bizde kendisine çocukları da ıtmak amaçlı 2 adet gaz fi e ini kullandı ımızı söyledim, daha sonra komiserimiz ayrıldı, bizim de normal görev süremiz bitince tank taburuna istirahat amaçlı geçtik..."

28. Ba savcılı ın polis memuru O.Ç.nin üpheli sıfatıyla 28/1/2015 tarihinde aldığı ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"...ben kameranın ba nda çekim yapmaya devam ettim, araçta görevli di er üç arkada araçtan dı arıya indiler, yine bizim aracımızın bulundu u yerin tam kar ısında 10-15 ki ilik bir çocuk grubu ta lama yapıyordu, attıkları ta lar bize isabet etmiyordu, bu nedenle bu çocuklar çevre yoluna inmeye ba ladılar ve yine bizi ta lamaya ba ladılar, ben bizim aracın dı nda iki adet normal toplumsal olaylarda kullanılan gaz atıldı ını duydum, bu gazları hangi arkada ların attı ını bilmiyorum, ben kamera ile gözetleme yapıyordum ancak sürekli kameraya bakmıyordum, bir ara aracımızın tam kar ısından bir çocu u birisinin kuca nda götürüldü ünü gördüm, kesinlikle çocu un vurulma anını görmedim, herhangi bir silah sesi duymadım, daha sonra hastane de grupla maların oldu unu gördük, ben dönü te tek ba ima aracı kullanarak karakola gittim, di er arkada lar yürüyerek karakola gittiler, daha sonra bizim nöbetimiz bitti, nöbetimizin ertesi günü görev yaptığımız cobra 6 tipi araç ile çocu un vurulma anına ili kin görüntüler oldu unu tespit ettik, [U. .] amirlerimizi bilgilendirdi, üzerime atılı bulunan suçlamayı kabul etmiyorum, [N.K.] isimli çocu u kimin öldürdü üne ili kin herhangi bir bilgim yoktur..."

29. Ba savcılı ın M.N.G.nin üpheli sıfatıyla 30/1/2015 tarihinde aldığı ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"...Olaydan bir gün sonra [N.K.] isimli çocu un öldü ünü medyada ö rendik, per embe ak amı olay anında kamera ba nda olan [O.ya] sordum, oda sadece kucaklayıp götürdüklerini gördü ünü söyledi, aynı gün araca ait kameralara baktığımızda çocu un vurulma anının da çekildi i gördük, Cuma günü ırnak ube Müdürümüz tank taburuna bizi ziyarete geldi, bizde müdürü görüntülerden haberdar ettik, Müdür beyle görüntüleri tekrar izledik, kendisi de Sayın Müdürümüzü ve Savcımızı haberdar edelim dedi. ben di er arkada lar [U.] ve [H.] ile birlikte dı arı çıktım, aracın yakınında bulunan çocuklarla bir süre sohbet ettik, çekirdek yedik, yolun kar ı tarafından aracın hemen kar ısında 15-20 ki ilik bir çocuk grubu bize ta atıyordu, attıkları ta lar bize yeti meyince yola inip ta lamaya ba ladılar, yoldan geçen trafi i de tehlikeye atıyorlardı, ekip amirimiz [U. .] bu çocukların arka tarafına a ırta m ekinde 37,38 mm lik gaz atmamızı söyledi, ben de üzerimde bulunan sigsauer silahımla çocukların arka tarafına dü ecek ekinde 37,38 mm lik bir adet gaz attım, o esnada arkada lardan ba ka kimsenin attı ını görmedim, silahımı araca bıraktım, bu esnada yoldan bir askeri konvoy geçiyordu, çocuklar ise halen ta lama yapıyordu, ekip amirimiz [U. .] tekrardan bu çocukların arka tarafına a ırta m ekinde 37,38 mm lik biber gazı atmamızı istedi, bende silahımı almak için araca gittim, ancak silahımın içinde hala bo gaz kapsülü vardı, bu kapsülü çıkartmak uzun süre alaca ı için daha öncede daha do rusu 14/01/2015 günü araçta oturdu um koltu un arasında gördü üm shotgun marka 12 kalibrelik kapı açma ve cam delme operasyonlarında kullanılan pompalı av tüfe ini görmü tüm, bu tüfe i dolu yada bo oldu unu bilmiyordum, ben hemen bu silahı aldım, aracımızın ön sa tarafından tamamen korkutma ve kaçırma amaçlı hedef gözetmeksizin ta atan çocukların uza ına sa tarafında bir yere bir tane attım, ba kaca ikinci bir atı yapmadım, bu atı m herhangi bir çocu a isabet etmedi, bir müddet sonra ben kar ıdaki çocuklardan birisinin tanımadı m bir ki inin kuca nda beyaz bir araca atıp götürdü ünü gördüm, ancak benim silahı ate ledi im an ile bu an arasında biraz vakit vardır, daha sonra hastane civarında grupla maların oldu unu gördük, biz de tarafımıza herhangi bir ta lama olabilece ini dü ünerek aracı tekrardan tel örgülerin içerisine karakola çektik, karakola gittikten sonra ben cep telefonumun üzerimde olmadı ını fark ettim, bunun üzerine görev aracımızın içerisine baktım, ancak bulamadım, gidip aracımızın dı arıda bulundu u noktaya bakmak istedi imizi söyledim, arkada lar herhangi bir olumsuzlu a kar ı yüzüme bere takmamı istediler, ben de siyah bir bere taktım ve aracımızın

daha önce durdu u noktaya gittim, burada telefonumu buldum, ayrıca kötüye kullanılır dü üncesiyle bizim attı umızı dü ündü üm 2 adet 37,38 mm lik gaz kapsülü ve bir adet benim attı um shotgun av tüfe ine ait gaz kapsülünü aldım, tekrar bahçe kapısından içeri girdi im sırada kapıyı kapatmak için o gaz kapsüllerini o noktaya attım, tekrardan bu gaz kapsüllerini oradan alıp almadı umı hatırlamıyorum, daha sonra biz normal rutin gözetleme görevimize karakolun içinde devam ettik, grup amirimiz olan komiser geldi ve bize olaydan bahsetti ve bize bir çocu un öldü ünden bahsetti, bize bilgimizin olup olmadığı sordu, biz de sadece rutin gazlama yaptı umuz söyledik, ben ne grup amirimize nede di er arkada lara shotgun av tüfe i ile ate etti imi söylemedim, çünkü çok önem vermedim, çünkü bu silahların tesirli mesafesi 30 metredir, en fazla gidebilece i mesafe de 70 metredir, bu nedenle çok önem vermedim, bu silahı görevim bittikten sonra araçtan aldım ve tank taburunda kaldı umuz ko u a bıraktım, bu silahın kime ait oldu unu veya kime zimmeklendi ini ara tımadım ve bilmiyorum, öldürülen [N.K.yı] kimin öldürdü üne dair bir bilğim yoktur, ancak ne ben ne de di er arkada larım bu çocu un ölümine yol açan atı ı yapmadı..."

30. H.V. tutuklu olarak konuldu u ceza infaz kurumundayken yeniden ifade vermek istedi ini Ba savcılı a bildirmi tir. Ba savcılı ın bu talebi kabul etmesi üzerine H.V.nin müdafii e li inde verdi i ek ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"...[U. nin] talimatıyla görev aracımız olan Cobra 6 isimli aracı karakolun 20-30 m. dt arısına çıkardık, burada gözetlemeye ba ladık. [U], [M.N.] ve ben araçtan indik, [O.] aracın içinde bulunan kameranın ba mdaydı, dolayısıyla araçtan hiç inmedi. [M.N.] ve [U.] ile birlikte bir süre aracın yakınında bulunan çocuklar ile sohbet ettik. Daha sonra tekrardan aracın yanına geldik, çekirdek yemeye ba ladık, yolun kar ı tarafında bulunan 10-15 ki ilik bir çocuk grubu bizden tarafa ta atmaya ba ladılar. Unsur amirimiz [U.] bana ve [M.N.ye] çocuklardan tarafa langher ile birer tane a irtma ekilde 37-38 mm'lik gaz atmamızı söyledi, bu esnada [M.N.] aracın sol tarafındaydı, U. aracın sol tarafındaydı, ben ise çocukların attı ı ta tan korunmak için aracın sa tarafına daha do rusu karakol tarafına geçmi tim. Benim ba mda siyah bir bere vardı. [M.N.] kar ıdaki çocuklara a irtma ekilde 1 adet 37-38 mm.'lik gaz attı. Bu esnada [M.N.] hemen geldi ve aracın sa arka tarafında bulunan pompalı av tüfe ini aldı, kendi silahını bıraktı, benim arka tarafımdan aracın ön sa tarafına geçti, ben de gaz atmak amacıyla yine aracın sa ön tarafına [M.N.nin] bulundu u yer ile aracın arasına geçtim ve bir adet 37-38 mm.'lik gazı çocukların arka tarafına a irtmalı ekilde attım. Bu esnada [M.N.de] pompalı tüfe iyle çocuklardan tarafa hedef gözetmeksizin 3-4 el ate etti. Ate etti i esnada [M.N.nin] ba mda da siyah bir bere vardı, ancak tam olarak ne zaman bu bereyi taktı umı bilmiyorum. [M.N.] bildi im kadarıyla genelde siyah bere ile gezerdi. Ate etmesiyle birlikte yolun kar ısında duran bir çocuk yere dü tü, çocu un vuruldu unu ve [M.N.nin] ate etti ini, ben ile birlikte [U.] de net ekilde gördü. [O.] ise kameradan çocu un dü me anını gördü. [U.] aracın sol tarafında bulundu u yerden [M.N.ye] hitaben 'atma atma ne yaptın sen' dedi. Daha sonra çocu un dü tü ü yere iki ki i geldi, birisi çocu u kucaklayıp beyaz bir pikaba bindirdi ve gitti. Çocuk hareketsiz ekilde götürüldü, hemen [M.N.] silahı araca bıraktı ve biz de araç ile birlikte karakolun içerisine döndük, daha do rusu aracı [O.] kullanarak getirdi, ben [U.] ile yürüyerek karakolun içine döndüm, [M.N.yi] ise karakola nasıl geldi ini görmedim. Karakola döndükten sonra unsur amirimiz [U.] bizden sorumlu olan ve biz ile birlikte geçici görev ile gelen Mardin Özel Hareket ube Müdürlü ünde görevli komiser yardımcısı [G.T.yi] aradı. Bizim görev yerimize gelmesi gerekti ini, acil bir konu oldu unu ve telefonda söyleyemeyece ini belirtti. [U.], [G.] komiseri cep telefonu ile aradı. Daha sonra [M.N.G.] ba ina bir kar maskesi taktı ve ate etti i noktaya gitti. Buradan langher ile attı umuz gaz kapsülleri ile kendisinin pompalı tüfek ile attı ı bo gaz fi eklerini toplayıp getirdi ve u anda hatırlamadı um karakolun içerisindeki bir noktaya gömdü. Yakala ık 15-20 dk. Sonra [G.] Komiser karakola bizim yanımıza 2 tane ortland ve 1 tane

Cobra araç ile birlikte geldi. Beni ve ekipteki di er arkada ları bir noktada topladı, [U. ye] önemli olan konunun ne oldu unu sordu, [U. .] de yolun kar ısında bulunan çocuklardan birisinin vurulup dü tü ünü, söyledi. Bunun üzerine [G.] komiser bizim herhangi bir silah kullanıp kullanmadı ımızı sordu, [U.] da benim 37-38'lik gaz attı ımı, [M.N G.nin] ise çocuklardan tarafa 3-4 el pompalı tüfek ile ate etti ini ve kar ıdaki çocu un yere dü tü ünü söyledi. Bu konu malar oldu u esnada yine bizim gibi Cizre ilçesinde geçici görevde bulunan ve Mardin Özel Hareket ube Müdürlü ünde görevli polis memurları [A.S.],[K. Y], [B. K.],[. T.], [B.T.], [E. .], [S. K.], [K. B.], [M. Ç.]ve [M. E.A.]da vardı. Bu polis arkada lar da [G.] komiser ile [U. .] nin arasında geçen konu malara ahittirler. Daha sonra bu konu ma bitti, benim üzerime zimmetli olan pompalı av tüfe i ve kalan fi ekleri [U. .] polis memurları [K.Y.], [K.B.], [.T.], [S.K.] ve [A.C.nin] bulundu u ortlarda verdi. [G.] komiser ve polis arkada lar oradan ayrıldı. Yakla ık 1 saat sonra [U. .] karakolun kamera kayıtlarına bakaca ını söyledi ve [U.] ile ikimiz birlikte karakola gittik. Orada bir müddet oturduktan sonra [U.] kamera noktasına yanına bir asker ile birlikte gitti, yakla ık 15-20 dk. sonra tekrar geldi, [U.] ile birlikte cobranın yanına döndük.[U.] burada bana ve di er arkada lara karakolun kamera görüntülerinde kesinlikle çocu un vurulma anının olmadığını, rahat olmamız gerekti ini, bizlik bir ey olmadığını söyledi. Daha sonra saat: 20.00'de görevimiz bitimine müteakip tank taburuna geçtik. Gece saat: 02.00 sıralarında [G.] komiser tank taburuna geldi ve bize adli tıp kurumunda çocu un ba ından çıkan cismin hatgun isimli silahtan atılan 12 mm.'lik gaz fi e i oldu unu söyledi. Per embe günü ak am saatlerinde [U. .nin] cobra'daki görüntüleri izledi ini ve bu görüntülerden bir kopya aldı ını ö rendim. Yine [U. .]nin aynı ak am ırnak Özel Hareket ube Müdürü aradı ını ve cobra 6 da [N.K.] isimli çocu un vurulma görüntülerinin oldu unu söyledi ini, duydum. 19/01/2015 günü Cizre'de görevimizin bitimine müteakip Mardin'e döndük, ben tarafıma zimmetle teslim edilen pompalı tüfe i ve buna ait fi e i eksik haliyle depodaki görevli arkada a teslim ettim. Mardin'de bulundu umuz süre içerisinde biz kendi aramızda olayı enine boyuna konu tuk, ço un vuruldu u esnada bize ait bir görüntüün olmadığını, [M.N.nin] çocu u vurdu u anın kameralarda olmadığını gibi hususları de erlendirdik, sonuç itibariyle hem arkada ımız [M.N.nin] yanmaması hem de ekipten herhangi bir arkada a zarar gelmemesi için ayrıca [M.N.nin] tüfek ile ate etti ini, söyleyecek olmasına istinaden huzurunuzda 27/01/2015 tarihinde vermi oldu um ifadeyi verdim. Ben tutuklanınca her ey de i ti, çünkü biz bu dosyada kimsenin tutuklanmayaca ını dü ünüyorduk, yapmadı ım bir suç için cezaevindeyim, bu nedenle ifademi de i tirdim ve tüm gerçekli yle olayı size anlattım. Kesinlikle [N.K.yi] ben öldürmedim. [N.K.nin] ölümünden sorumlu ki i [M.N.G.] dir. Olayı ilk günden beri bildi im ve huzurunuzda anlatmadı ım için pi manım..."

31. Ba savcılık, H.V.nin ifadesini de i tirmesiyle soru turmanın seyri de i ti inden öncesinde ifadesine ba vurulan üpheli memurların ifadelerinin yeniden alınması yoluna gitmi tir.

32. Ba savcılı ın U. .nin 20/2/2015 tarihinde yeniden aldı ı ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"...Olay günü önceki ifademde de belirtti im gibi [H.V.] benim talimatım ile langher isimli silahla a irtma ekilde 37-38 mm.'lik bir adet gaz attı. kesinlikle pompalı tüfekle gaz atmadı, bundan eminim. [M.N.] ise yine benim talimatım ile langher silahı ile bir adet 37-38 mm.'lik gaz attı. Bu gazı attıktan sonra aracın benden tarafına göre arka tarafına dolandı. Bundan sonra [M.N.yi] görmedim. Çünkü görü alanımda de ildi, dolayısıyla [M.N.nin] pompalı tüfek ile çocuklardan yöne gaz fi e i atıp atmadı ını görmedim. Ben sadece bir ki inin gazların arasında el i areti yaparak yerde yatan bir çocu u kucaklayıp götürdü ünü gördüm. Daha sonra biz karakolun içine döndük. Döndükten sonra [M.N.] telefonunu

dü ürdü ünü söyledi, olay esnasında aracın durdu u yere gitti. Dönü te langher ile atılan gaz fi eklerini getirdi, ben bizden sorumlu komiser [G.T.yi] telefon ile aradım. [G.] komişere görev yerimiz olan karakola gelmesini söyledim. O da yanında bulunan polis arkada lar ile görev yerimize geldi. Kendisine gaz attı umuz noktada bir çocu un yerden ba ka birisi tarafından kucaklanıp götürüldü ünü gördü ümüzü söyledim. Kendisi ba ka silah kullanıp kullanmadı umu sordu. Ben de kullanmadı umuzı söyledim. Ben bu ekilde bizden sorumlu komişere bilgi verdi im için ba kaca bir yere bilgi verme gereksinimi hissetmedim. Ben [M.N.nin] Cumhuriyet Savcılı ınızdaki ifadesinden sonra [M.N.nin] pompalı tüfek ile olay anında ate etti ini ö rendim. Ayrıntısını bilmiyorum, bize herhangi bir ey söylenmedi. Olay günü ben kesinlikle Hayati bilgin karakolunun kamera görüntülerini izlemedim. Yine bana sormu oldu unuz pompalı av tüfe inin bizim araçta bulunup bulunmadı unı ben bilmiyorum, bize bu silah da görev kapsamında zimmetlenen silahlardandır. Görev aracımız olan Cobra6 hayati bilgin de sabit bekleyen bir araçtır. Bu araçta pompalı av tüfe inin olup olmadı unı kesinlikle bilmiyorum. Ben [H.nin] üzerinde pompalı silah görmedim. [M.N.] de olay anında cebinde bere vardı, ancak yukarıda da belirtti im gibi [M.N.] bir ara benim görü alanımdan çıktı ı için bu konu ile ilgili de bir görgüm yoktur. unu da eklemek istiyorum bir silah kime zimmetlenmi se illa da o kullanmaz ekipteki ba ka bir ki i de bu silahı kullanabilir..."

33. Ba savcılı ın O.Ç.nin 20/2/2015 tarihinde yeniden aldı ı ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"Yukarıda verdi im bilgiler do rudur, halen belirtti im adreste ikamet ederim. Üzerime atılı suçlamayı anladım. Bu konu ile ilgili olarak daha önce Cumhuriyet Ba savcılı ınızda SEGB S vasıtasıyla ifade vermi tim, o ifademi aynen tekrar ve kabul ederim. Olay günü önceki ifademde de belirtti im gibi ben Cobra6 isimli aracın içerisinde kameranın ba indaydım, dolayısıyla dı arıda ne olup bitti ini görmedim, kameradan gözetleme yapıyordum, çocu un dü tü ü anı da göremedim, sadece birisinin yerden bir çocu u kuca ma alıp götürdü ünü gördüm. Bu olaydan sonra biz karakolun içine döndük. [G.] komiser ve polis memuru arkada lar geldi. Ancak ben aracın içinde gözetmeye devam ettim, dolayısıyla hiç inmedim, a a ıda ne konu uldu unı bilmiyorum. Ben sadece [M.N.G.nin] savcılı ınızda vermi oldu u ifadeden sonra pompalı silah kullandı unı ö rendim, ancak ayrıntısını yine ben bilmiyorum."

34. Ba savcılı ın M.N.G.nin 23/2/2015 tarihinde yeniden aldı ı ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"...Olay anında aracımızın durdu u yerin tam kar ısında 15-20 ki ilik bir çocuk grubu bize do ru ta atıyorlardı, ta ları bize yeti tiremeyince çevre yoluna inmeye ba ladılar, çevre yolundaki trafi i tehlikeye atıyorlardı, daha do rusu yoldan geçen araçlara bu ta lar de meye ba lamı tı, bu esnada unsur amirimiz [U. .], [H.V.] ve bana hitaben langher ile çocukların arka tarafına a irtma ekilde birer adet 37-38 mm.'lik gaz atmamızı istedi. Ben ve H. langher ile çocukların arka tarafına tamamen bu çocukları da ıtmak maksatlı birer adet 37-38 mm.'lik gaz attık. Ben gaz attıktan sonra altında langer takılı sigsauer silahımı araca bıraktım ve tekrardan aracın dı ina çıktım. Daha sonra yoldan bir askeri konvoy geçiyordu, aynı çocuk grubu bu konvoyu yo un ekilde ta atmaya ba ladılar. Yine tamamen bu çocukları da ıtmak maksatlı [U. .] bana ve [H.ye] çocukların arka tarafına a irtma ekilde birer tane daha 37-38 mm.'lik gaz atmamızı söyledi. Bu esnada [H.] de aracın Hayati Bilgin karakoluna dönük tarafındaydı, ben bu talimattan sonra langher silahındaki bo kovanın çıkarılması ve tekrardan gaz kapsülü takılması uzun sürece i için daha önce aracın içerisinde gördü üm shatgun diye tarif edilen pompalı av tüfe ini aldım. Daha sonra tekrardan aracın ön tarafına daha do rusu Silopi tarafına gittim. Çocukların arka tarafına

onlara zarar vermeyecek ekilde bir adet shatgun av tüfe i ile 12 cl.'lik gaz fi e i attım. Ekipte bulunan di er arkada larım benim bu pompalı av tüfe ini kullandı umı görmediklerini biliyorum. Ben kesinlikle ikinci bir atı yapmadım. atı yaptıktan sonra av tüfe ini yine aracın içerisine bıraktım, ben atı yaptı m esnada [H.nin] nerede oldu unu bilmiyorum. Ben [H.yi] gördü üm anlarda, [H.] kesinlikle pompalı av tüfe i ile ate etmedi. Daha sonra önceki ifademde de belirtti m gibi biz karakola döndük, ben döndükten sonra cep telefonumu bulmak için tekrardan aracın dı arıda bulundu u noktaya döndüm. Cep telefonumu aradı m esnada, langher ile attı mız bo gaz fi ekleri ile shatgun ile attı m bir adet bo gaz fi e ini de buldum, getirip karakolun içinde bilmedi m bir yere attım. Bo gaz kapsüllerini almamın nedeni de genelde vatanda lar bu bo gaz kapsüllerini bulup, doldurup tekrardan bize kar ı kullanabilme ihtimalleri veya evlerine bu bo kapsüllerini polis attı iddiasında bulunabilme ihtimalleri var. Bu ihtimalleri dü ünerek bo kapsülleri topladım. Ayrıca biz genel itibariyle hangi olay olursa olsun bo kovanları topluyoruz."

35. Ba savcılı ın G.T.nin üpheli sıfatıyla 2/3/2015 tarihinde aldı ı ifadesinin ilgili kısmı öyledir:

"...Saat: 16.30 sıralarında [A.S.] isimli memurumuz bana Hayati Bilgin karakolunda görev yapan [U. .] isimli personelin benle görü mek istedi ini söyledi, ben de cep telefonum ile [U. .yi] aradım. [U. .] bana bir konu var görü ebilir miyiz, dedi. O esnada bizim Cizre Bölge trafikteki görevimiz bitmi ti, Tank taburuna istirahat için hareket ettik, yolumuz üzerindeki Hayati Bilgin karakoluna u radık, burada [U. .] ile görü tüm, [U.] bana çevre yolunda görev yaptıkları esnada, bir askeri konvoyun geçti ini, bu askeri konvoya yolun çevresinde bulunan çocukların ta attı mı, kendilerinin de bu çocukları da itmak için Langher ile 37-38'lik gaz attıklarını, daha sonra oradaki bir ki inin bir çocu u kucaklayıp bir araca bindirip götürdü ünü söyledi, ben [U. .ye] ba kaca bir silah kullanıp kullanmadıklarını sordum, [U.] bana Langher dı nda herhangi bir silah kullanmadıklarını söyledi. Kesinlikle [U.] veya ekipte ba kaca kimse bana çocuklardan tarafa av tüfe i ile gaz mühimmatı attıklarına dair bir beyanda bulunmadılar. [H.V.nin] iddia etti i gibi kimse bana bir ey söylemedi, ben görevimin gereklerine uygun hareket ettim, kesinlikle görevim ile ba lantılı ö renmi oldu um bir suç yoktur, e er böyle bir ey ö rensem yetkili makamları anında haberdar ederdim..."

36. Ba savcılık 4/3/2015 tarihinde, memur M.N.G. hakkında bir çocu u olası kast ile öldürme suçunu i ledi i iddiasıyla iddianame düzenlemi ; iddianamede M.N.G.nin av tüfe i ile kapalı yer operasyonlarında kapı açmak, kapı veya pencere camı delmek için kullanılan gaz fi eklerini ölenin ve arkada larının bulundu u yöne do ru üç dört kez ate lemesi sonucunda atı lardan birinin N.K.nın ba ma isabet etti ini ve N.K.nın bu atı sonucunda öldü ünü belirtmi tir. ddianamede olayda kullanılan silahın kendilerine do ru ate lenmesi sonucunda N.K. veya N.K.nın kendisi gibi ya ı küçük arkada larından birinin ölebilece i objektif olarak öngörülebilece i hâlde M.N.G.nin sonuca kayıtsız kaldı mı ve böylece olası kast ile hareket etti ini de erlendirmi tir. Aynı iddianameyle polis memurları H.V., U. ., G.T., O.Ç. hakkında kamu görevlisinin suçu bildirmemesi suçundan kamu davası açılmı tır. ddianamede üphelilerin öldürme suçunun i lendi ini ö renmelerine ra men herhangi resmî bildirimde bulunmadıkları ifade edilmi tir.

37. Ba savcılık, memur H.V. hakkında kasten öldürme suçundan 1/3/2015 tarihinde ek kovu turmaya yer olmadı ma dair karar vermi tir. Anılan kararın gerekçesinde N.K.nın ölümüne sebep olan atı ı, hakkında kamu davası açılan üpheli M.N.G.nin bireysel olarak yaptı mın sabit oldu unu, H.V.nin öldürme suçunu i ledi ine dair tüfek zimmet fi i dı nda bir delil bulunmadı mı belirtmi tir. Ba vurucular anılan karara itiraz etmi tir. Cizre Sulh Ceza Hâkimli inin 26/3/2015 tarihli kararı ile itirazın kabulüne, ek kovu turmaya yer

olmadı na dair kararın kaldırılmasına karar verilmesi üzerine H.V. hakkında da bir çocu u olası kasıt ile öldürme suçundan ayrı bir iddianame düzenlenerek Cizre A ır Ceza Mahkemesi (Mahkeme) nezdinde kamu davası açılmış tır.

38. Mahkeme M.N.G. ile H.V. hakkında açılan kamu davalarının birleştirilmesine karar vermiş tir. Mahkeme yürüttü ü kovu turmada olayda kullanılan silaha, ölenin kafatasından çıkarılan cisme ve olaya ili kin kamera kayıtlarına bir müdahale olup olmadı na dair bilirki i raporları alınmasına karar vermiş tir.

39. Mahkeme, olay yerinde ke if yaparak tanıkları dinlemi , ke ifte hazır bulunan bilirki i olay yerini inceleyip bir rapor düzenlemi tir. Anılan raporda çe itli noktalardan koordinatlar alındı 1, bu koordinatlara göre polis aracı ile ölenin vuruldu u iddia edilen nokta arasındaki mesafenin 60-65 m oldu u de erlendirilmiş tir. Kovu turma a amasında alınan raporda ayrıca otopsi raporunda *oksipital* hafif solda *atipik* yırtık tarzında, etrafında vurma halkası izlenen 2 cm'lik giri yarası oldu u, sa *hemisfer* ön alanda *parankim* içinde siyah görümlü, silindirik ekinde sert cisim saptandı 1 dikkate alınarak yapılan ba diyagramında atı nın yerden havaya yükselme biçiminde yapıldı ının de erlendirildi i belirtilmiş tir.

40. Kovu turma a amasında Ankara Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlü ünçe düzenlenen raporda olayda kullanılan altı fi ek üzerinde yapılan incelemede fi eklerin 12 numara gaz fi ekleri oldu unun tespit edildi i belirtilmiş tir. Raporda bu fi eklerden birinin incelendi i, buna göre N.K.nın kafasından çıkarılan cisim ile kar ıla tırıldı ında a ırlıkları, ebatları ve ekilleri açısından birbiriyle uyumlu oldu unun de erlendirildi i de açıklanmış tir.

41. Silah, patlayıcı maddeler ve grafoloji uzmanı; düzenledi i raporda ise tüfe in mekanik olarak çalı an, el ile doldurulup boşaltılan, geri tepmesiz, yivsiz ve sessiz, 12 numara av fi e i ve aynı çapta gaz fi e i atan, yakın mesafede büyük tahrip edici ve vurucu gücü olan bir tüfek oldu unu belirtmiş tir. Raporda bu tüfeklerin özellikle Türkiye'nin Do u ve Güneydo u Bölgelerinde güvenlik güçleri personeli tarafından operasyonel faaliyetlerde uygun mühimmat ile cam, ince kapı vb. nesnelere delinmesinde ve deliklerden içeri mühimmatın atılmasında kullanıldı ını, tüfe in atı mesafesinin namlu uzunlu u, kullanılan fi e in barut miktarı ve cinsi, ayrıca atı açısı, ortamın sıcaklı ı ile rüzgâr ve basınçla do rudan orantılı olup bu türden yivsiz av tüfeklerinin atı mesafesinin ortalama 50 m ile 100 m arasında oldu unu ifade etmiş tir.

42. Mahkemece polislerin görev yaptı ı karakoldan alınan kamera görüntülerine müdahalede bulunulup bulunulmadı ının tespiti amacıyla alınan ve Adli Tıp Kurumu Fizik Htısas Dairesi Ses ve Görüntü nceleme übesi tarafından düzenlenen 23/6/2016 tarihli raporda, mevcut verilere göre görüntü kayıtlarında manipülasyon bulgusu saptanmadı ı de erlendirilmiş tir.

43. Mahkeme; kovu turma sonucunda memur M.N.G.nin çocuk N.K.yı olası kasıt ile öldürdü ü kanaatine varmış tir. Mahkeme adı geçenin olası kasıt ile çocuk N.K.yı öldürme suçundan müebbet hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verdikten sonra M.N.G.nin önce söz konusu suçu haksız tahrik altında gerçekle tirdi i gerekçesi ile 16 yıl hapis cezası ile cezalandırılmasına, ardından ceza muhakemesi sürecindeki olumlu davranı ları ile cezanın gelece i üzerindeki olası etkilerini gözetti ini açıklayarak sonuçta 13 yıl 4 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına karar vermiş tir. Mahkeme ayrıca di er memurlar O.Ç., U. ., G.T., H.V.nin

kamu görevlisinin suçu bildirmemesi suçundan 5 ay hapis cezası ile cezalandırılmalarına ancak hükümlerin açıklanmasının geri bırakılmasına karar vermiştir. Hükümün gerekçesinin ilgili kısmı öyledir:

"...Müteveffaya yapılan atının uzak atı mesafesinden yapılmı oldu u, maktulün baından çıkartılan parçanın 12 numara av fi e i ile uyumlu oldu unun, söz konusu plastik parça üzerinde atı artıklarında bulunan antimon elementi ve toplumsal olaylara müdahalelerde ve kiinin kendisini savunmasında kullanılan bir tür göz ya artıcı kimyasal madde olan (CS) gazı kalıntıları bulundu unun kriminal raporda tespit edildi i, müteveffanın baından çıkartılan plastik parçanın sentetik kauçuk içerikli oldu u, alınan bir ba ka kriminal raporda suçta kullanılan Mossberg marka tüfe in 12 numara ses ve gaz fi e i patlatır av tüfe i oldu unun, müteveffanın baından çıkartılan parçanın gaz fi e i mühimmatı oldu unun ve fi e in Mosberg marka tüfekle atılmasının mümkün oldu unun belirtildi i, Emniyet Genel Müdürlü ü'nden gelen yazıya göre; 12 numara av fi e inin üç tip mühimmat ile kullanılabilere i, birinci tipte fi ek içerisinde kauçuk top, ikinci tipte CS sıvısı, üçüncü tipte ise barikat mermisi atıldı ı, fi e in maksimum etkili menzilin 45.7 metre, maksimum menzilin ise 91.4 metre oldu u, toplumsal olaylarda do rudan hedefe yöneltilerek kullanılmaya uygun olmadı ının de erlendirildi i, sanı ın atı yaptı ı mesafeye ili kin kesin bir tespit gerçekte tirilemedi i ancak maktulün yaralanması sonrasında kuca ına alarak araca bindiren tanık .S.'nin beyanları do rultusunda yapılan yer gösterme i lemine göre atı mesafesinin 62 metre civarı oldu u, kollukça cobra tipi zırhlı aracın lastik izleri esas alınarak yapılan tespite göre ise atı mesafesinin 95 metre civarı olabilece i anlaşılmıdır.

... Özel hareket polisi olan ve geçici görevle Cizre ilçesine gelen sanık [M.N.G.nin] olay tarihinde 11 yaında olan maktulü do rudan kastla öldürmek istemesi için herhangi bir sebep bulunmadı ı, sanı ın savunmasında da kasıtlı hareket etmedi ini, maktulü öldürmek gibi bir amacının olmadığını beyan etti i, sanık [M.N.G.nin] yanı sıra sanık [H.nin] ve özellikle tanık [S.A.nin] da sanık [M.N.G.nin] çocukların bulundu u yere hedef gözetmeksizin rastgele ate etti ini beyan ettikleri, bu sebeple sanı ın eyleminin do rudan kastla insan öldürme suçu kapsamında kaldı ından söz edilemeyece i açıktır.

Sanık [M.N.nin] özel hareket polisi olması sebebiyle silahlar konusunda bilgili ve e itimli olması, suçta kullanılan adli emanetin 2015/20 sırasında kayıtlı tüfe i daha önce poligonda, kapı ve cam açma olaylarında kullanımı olması sebebiyle tüfe in tahrip gücünün yüksek oldu unu, toplumsal olaylarda do rudan hedefe yöneltilerek kullanılmaması gerekti ini biliyor olması, söz konusu tüfe in kullanılması yönünde kendisine herhangi bir talimat verilmemesi, sanı ın havaya ate etti inde ya da tahrip gücü yüksek olmayan bir gaz tabancasıyla ate etti inde de ta atan çocukların da ılmasını sa layabilecek durumda bulunması, sanı ın tüfekle çocukların bulundu u yöne do ru birkaç el ate etmi olması, çocukların bulundu u yerin tüfe in maksimum menzili içerisinde bulunması hususları bir arada de erlendirildi inde maktul [N.K.nin] arkada larıyla birlikte bulundu u yere shotgun tüfekle ate edildi i takdirde maktulun ya da di er çocuklardan birisinin ölebilece i ekindeki neticenin muhtemel ve mümkün oldu u, bu neticenin sanık tarafından ve objektif olarak herkes tarafından da öngörülebilir oldu u, sanı ın neticeyi öngörmesine kar ın maktulun bulundu u yöne do ru birkaç el ate etmesi kar ısında maktulun ölebilece i ekindeki neticeyi kabullendi i, olursa olsun dü üncesiyle hareket etti i, ölüm neticesine kar ı kayıtsız kaldı ı, böylelikle sanı ın üzerine atılı olası kastla çocu a yönelik insan öldürme suçunu i ledi i anlaşılmaktadır...

...

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2013/1-441 esas ve 2014/123 karar sayılı kararı ve bu kararında dayanak yaptığı Ceza Genel Kurulunun 05/10/2010 tarih ve 132-183 sayılı kararında da belirtildiği üzere, artların bulunması halinde olası kastla işlenen suçlarda da haksız tahriz hükümlerinin uygulanmasının mümkün olduğu kabul edilmiş olmakla; mahkememizin kabulü kapsamında suç tarihi ve suç tarihine yakın tarihlerde ülkemizde devam eden çözüm süreci adında ki çatı masızlık ortamının bozulmaya başladığı, özellikle terör örgütü PKK / KCK'nın arap baharının getirdiği ortamda ve kuzey afrikada ki kaos ortamından faydalanarak amaçlarına ulaşmayı planladığı, bu kapsamda etkin olduğu yerlerde eylemlere başladı, halkı devlet güçlerine yönelik tahrik ettiği bir dönemin yaşandı, bu amaçla örgütün etkin olmaya çalıştığı Cizre ilçesinde 2911 sayılı Yasaya muhalif gösterilerin düzenlendiği, güvenlik güçlerine yönelik tahrik edici eylemlerin arttığı, bu nedenle ilçede konulu güvenlik güçlerinin yetersiz kalmasından dolayı bölge illerinden takviye güçlerin bölgeye sevk edildiği, gelen geçici görevlilerin arasında sanıklarında bulunduğuyken, olayın öncesinde de (olay saatinden önce) yine 2911 sayılı Yasaya aykırı ve yoğun katıllımlı gösterilerin olduğu, terör örgütünün bölge de cezasızlıktan faydalanmak ayrıca görüntü olarak küçük çocukları gösterilde ve eylemlerde önde kullandığı, çocukların arkasında ise örgütün elamanlarının eylemin gidiatına göre grubu yönlendirdiği veya eyleme bizzat katıldıkları bilinen bir gerçektir. Böyle bir ortamda maktülün sanığın bulunduğu araçlara ve yoldan geçen güvenlik güçlerine ait araçlara atan grup içerisinde bulunduğuyken, o gün Cizre ilçesinde bazı milletvekillerinin katıldığı, stresli ve yüksek gösterilerin olduğu, maktülün bulunduğu grubu yönlendiren ve her an eyleme katılabilecek insanların olabileceği dikkate alındığında, sanığın maktül ve dahil olduğu grubun, bölge artlarının da getirdiği haksız bir tahriki altında eylemini gerçekleştirebileceği kanaatine varılarak, hakkı ve nispeti oranında haksız tahrikten dolayı indirim yapılması yoluna gidilmiştir.

Olay esnasında sanık [M.N.G.] ile birlikte bulunan diğer sanıklar [U.], [O.Ç.] ve [H.V.nin] görevleriyle bağlantılı olarak sanık [M.N.nin] ile ilgili suçu öğrenmelerine rağmen bu konuda yetkili makamlara bildirimde bulunmadıkları, sanıkların maktüle yönelik eylemi sanık [M.N.nin] gerçekleştirdiğini fark edemedikleri yönündeki savunmalarına itibar edilmesinin mümkün görünmediği, sanıklar [O.], [U.] ve [H.nin] kamu görevlisinin suçu bildirmemesi suçlarını işlediklerinin sabit olduğu, sanık [U.nun] olay sonrasında Mardin Özel Harekat Übe Müdürlüğü'nde görevli komiser yardımcısı sanık [G.T.] ile yaptığı görüşmede [M.N.G.nin] çocukların bulunduğu tarafa pompalı tüfekle ateş ettiği, çocuklardan birisinin vurulup düştüğünü söylemesine karşın sanık [G.nin] görevi ile bağlantılı olarak öğrenmediği suçu yetkili makamlara bildirmede, sanık [H.nin] beyanları karşısında sanık [G.nin] üzerine atılı kamu görevlisinin suçu bildirmemesi suçunun da sabit olduğu anlaşılmaktadır."

44. Mahkeme, kovu turma sonucunda polis memuru H.V.nin olası kasıt ile öldürme suçundan beraatine karar vermiştir. Beraat kararının gerekçesinde N.K.ya yönelik öldürme suçunun M.N.G. tarafından gerçekleştirildiği, H.V.nin suça iştirakinin veya yardımının bulunmadığı belirtilmiştir.

45. Ba vurucular, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararlarına karşı itiraz kanun yoluna, beraat ve mahkûmiyet hükümlerine karşı ise istinaf ve temyiz kanun yollarına başvurmuştur. Söz konusu kanun yolu incelemeleri sonucunda hükümlerin açıklanmasının geri bırakılması kararları, ba vurucuların itirazları 2/1/2017 tarihinde reddedilerek, beraat ve mahkûmiyet hükümleri 6/5/2019 tarihinde temyizde onanarak kesinleşmiştir.

46. Onama kararlarının 23/9/2019 tarihinde tebellüğü edilmesi üzerine ba vurucular süresi içinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. LG L HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. Mevzuat

47. 4/7/1934 tarihli ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun "Zor ve silah kullanma" kenar ba lıklı 16. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

"...

Polis, kendisine veya ba kasına yönelik bir saldırı kar ısında, zor kullanmaya ili kin ko ullara ba lı kalmaksızın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun me ru savunmaya ili kin hükümleri çerçevesinde savunmada bulunur.

Polis;

a) Me ru savunma hakkının kullanılması kapsamında,

b) Bedenî kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremedi i direni kar ısında, bu direni i kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde,

c) Hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmi olan ki ilerın ya da suçüstü halinde üphelinin yakalanmasını sa lamak amacıyla ve sa layacak ölçüde,

...

silah kullanmaya yetkilidir.

Polis, yedinci fıkranın (c) bendi kapsamında silah kullanmadan önce ki iye duyabilece i ekilde 'dur' ça rısında bulunur. Ki inin bu ça rıya uymayarak kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ate edilebilir. Buna ra men kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise ki inin yakalanmasını sa lamak amacıyla ve sa layacak ölçüde silahla ate edilebilir.

Polis, direni i kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisini kullanırken, kendisine kar ı silahla saldırıya te ebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya te ebbüs eden ki iye kar ı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçüde duraksamadan silahla ate edebilir."

48. 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Ceza Kanununun amacı" kenar ba lıklı 1. maddesi öyledir:

"(1) Ceza Kanununun amacı; ki i hak ve özgürlüklerini, kamu düzen ve güvenli ini, hukuk devletini, kamu sa lı ını ve çevreyi, toplum barı ını korumak, suç i lenmesini önlemektir. Kanunda, bu amacın gerçekleştirilmesi için ceza sorumlulu unun temel esasları ile suçlar, ceza ve güvenlik tedbirlerinin türleri düzenlenmi tir."

49. 5237 sayılı Kanun'un "Adalet ve kanun önünde e itlik" kenar ba lıklı 3. maddesi öyledir:

"(1) Suç i leyen ki i hakkında i lenen fiilin a ırlı ıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur.

(2) Ceza Kanununun uygulamasında ki iler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya di er fikir yahut dü ünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, do um, ekonomik ve di er toplumsal konumları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınamaz."

50. 5237 sayılı Kanun'un "*Kast*" kenar ba lıklı 21. maddesi öyledir:

"(1) Suçun olu ması kastın varlı na ba lıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi tirilmesidir.

(2) Ki inin, suçun kanuni tanımındaki unsurların gerçekleştirilmesi öngörmesine ra men, fiili i lemesi halinde olası kast vardır. Bu halde, a ırla tırılmı müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda müebbet hapis cezasına, müebbet hapis cezasını gerektiren suçlarda yirmi yıldan yirmibe yıla kadar hapis cezasına hükmolunur; di er suçlarda ise temel ceza üçte birden yarısına kadar indirilir."

51. 5237 sayılı Kanun'un "*Haksız Tahrik*" kenar ba lıklı 29. maddesi öyledir:

"(1) Haksız bir fiilin meydana getirdi i hiddet veya iddetli elemin etkisi altında suç i leyen kimseye, a ırla tırılmı müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Di er hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir."

52. 5237 sayılı Kanun'un "*Kasten öldürme*" kenar ba lıklı 81. maddesi öyledir:

"(1) Bir insanı kasten öldüren ki i, müebbet hapis cezası ile cezalandırılır."

53. 5237 sayılı Kanun'un "*Nitelikli haller*" kenar ba lıklı 82. maddesi öyledir:

"(1) Kasten öldürme suçunun;

...

e) Çocu a ya da beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan ki iye kar t,

...

lenmesi halinde, ki i a ırla tırılmı müebbet hapis cezası ile cezalandırılır."

2. Yargıtay çtihadı

54. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 4/11/2021 tarihli ve E.2020/122, K.2021/533 sayılı kararının ilgili kısmı öyledir:

" ...

Haksız tahrik, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun Birinci Kitap, ikinci Kısımda, 'Ceza sorumluluğunu kaldıran veya azaltan nedenler' başlıklı ikinci Bölümde yer alan 29. maddesinde ... ceza sorumluluğunu azaltan bir neden olarak hüküm altına alınmıştır.

Ceza sorumluluğunu azaltan bir neden olarak düzenlenen haksız tahrik; ki inin haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdiği hiddet veya iddetli elemin etkisi altında suç işleme durumunda kusur yeteneğindeki azalmayı ifade etmektedir. Bu hâlde fail suç işleme yönünde önceden bir karar vermeksizin, dışarıdan gelen etkinin ruhsal yapısında meydana getirdiği karışıklı bir sonucu olarak suç işleme yönelmektedir. Bu yönüyle haksız tahrik, kusurun irade unsuru üzerinde etkili olan bir nedendir. Başka bir anlatımla haksız tahrik hâlinde failin iradesi üzerinde bir zayıflama meydana gelmekte, böylece haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya iddetli elemin etkisi altındaki ki inin suç işlemekten kendisini alıkoyma yeteneği önemli ölçüde azalmıştır (Zet Özgenci, Türk Ceza Kanunu Gazi Fihri, Genel Hükümler, s. 412).

Yerleşmiş yargısal kararlar ve doktrinde yer alan baskın görüşlere göre, 5237 sayılı TCK'nın 29. maddesinde yer alan haksız tahrik hükümlerinin uygulanabilmesi için şartların birlikte gerçekleşmesi gereklidir:

- a) Tahrikî olayın bir fiil bulunmalı,
- b) Bu fiil haksız olmalı,
- c) Fail öfke veya iddetli elemin etkisi altında kalmalı,
- d) Failin işlediği suç, bu ruhi durumun tepkisi olmalı,
- e) Haksız tahrik teşkil eden eylem, maddeden doğmalıdır.

5237 sayılı TCK'da tahrikle ilgili olarak, 765 sayılı TCK'da yer alan ağır tahrik-hafif tahrik ayırımına son verilmiş ve tahrikî olayın somut olayın özelliklerine göre hâkim tarafından değerlendirilmesi ve sanığın iradesi üzerindeki etkisi göz önüne alınarak maddede gösterilen iki sınır arasında belirlenen oranda indirim yapılması şeklinde bir düzenlemeye gidilmiştir.

Ceza Genel Kurulunun çeşitli kararlarında tartışılmaz olarak benimsendiği üzere, tahrik nedeniyle yapılacak indirimin oranı belirlenirken, haksız tahrikî olayın hareketin işleniş şekli, yeri, niteliği, zamanı, yöresel şartlar ve tahrik eden ile edilenin durumları göz önüne alınarak değerlendirilmeli, eğer haksız hareket bu özellikleri itibarıyla yoğun ve önemli boyutlara ulaşmışsa ancak bu takdirde haksız tahrikin ağır ve iddetli olduğu kabul edilmelidir.

...

Bu açıklamaları ışığında uyuşmazlık konuları birlikte değerlendirildiğinde;

Sanığın öfke servisi öförlü ü yaptı, suç tarihinde sevk ve idaresindeki içerisinde ö rencilerin bulunduğu ... araç ile; özel güvenlik görevlisi olup evine gitmekte olan maktulün ise ... plakalı aracı ile seyir hâlinde oldukları sırada saat 14.50 sıralarında aynı güzergahta karşılaştıkları, sanığın kullandığı servis aracı ile maktulün önünde, maktulün de kullandığı binek otomobili ile sanığın arkasında olduğu, suç yeri olan ... Mahallesi ... Alıveri Merkezi ... Taksi isimli iş yerinin önüne gelmeden kısa bir süre önce maktulün birkaç kez sanığın idaresindeki aracı trafikte geçmek istediği, akabinde de olayın yaşandığı yerde sanığın aracını geçip yolun sağında sanığın aracının önünde durdu, sanığın da maktulün aracının arkasında durdu, olayın ilk başlangıcını gören tüm tanıkların ittifaklı

beyanlarından da anlaşıldığı üzere önce maktulün aracından indiği, sanığın yanına doğru geldiği, ardından sanığın da aracından indiği, olay öncesinde birbirini tanımayan ikili arasında muhtemelen trafikte yaşanan yol verme/vermeme meselesi yüzünden öncelikle sözlü tartışma yapıldığı, sözlü tartışmanın fiziki kavgaya dönüştüğü, yaşanan kavga esnasında maktulün sanığa kafa attığı, sanığın da üzerinde taşıdığı bıçakla çıkartarak maktulü bıçakla yaraladığı ve olay yerinden kaçtığı, sanığın darbeleri sonunda yaralanan maktulün olay yerinde öldüğü hususunda ... Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesi ile Özel Daire arasında uyuşmazlık bulunmayan olayda;

Maktulün aracıyla sanığın kullandığı servis aracının hemen önünde durması, araçtan ilk kendisinin inmesi, sanığın aksi kanıtlanmayan savunmasına göre maktulün kendisine hakaret etmesi ve maktulün sanığa kafa atmak suretiyle kavganın başlamasına sebebiyet vermesi ve ... Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesinin direnme gerekçeleri arasında yer alan "...basit bir yol verme/vermeme meselesini büyütürken içerisinde öğrencilerin bulunduğu açıkça görülen bir servis aracını durmak zorunda bırakan, böylelikle kendisi dindaki üçüncü kişilerin can güvenliğini de tehlikeye sokan, böyle bir tehlike doğmasa bile meydana gelebilecek bir tartışma ortamının henüz çocuk yaştaki öğrenciler üzerinde olumsuz tesir doğurabileceği gerçeğini umursamadan tartışmayı başlatmış" hususlarının haksız tahrik kapsamında değerlendirilmesinin mümkün bulunmaması kararlaştırılmıştır;

Maktulden kaynaklanan ve sanığa yönelen haksız fiil oluştuğuna ilişkin söz ve davranışların ullaştırılması boyutunda dikkate alınarak yapılan indirim sonucu tayin edilen 16 yıl hapis cezasının makul olmadığı kabul edilmelidir.

Bu itibarla sanık hakkında haksız tahrik hükmünün uygulanması suretiyle 16 yıl hapis cezasına hükmedilmesine ilişkin ... Bölge Adliye Mahkemesi 2. Ceza Dairesinin direnme kararına konu hükmünün, Yargıtay 1. Ceza Dairesinin bozma kararı doğrultusunda, haksız tahrik nedeniyle asgari düzeyde indirim yapılarak sanığın üst sınırdan cezalandırılması ile yetinilmesi gerekirken yazılı şekilde 16 yıl hapis cezasına hükmedilerek eksik ceza tayini isabetsizlikten dolayı bozulmasına karar verilmelidir."

55. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 21/9/2021 tarihli ve E.2017/180, K.2021/410 sayılı kararının ilgili kısmı şöyledir:

" ...

insanın dünyaya yansıyan davranışlarını esas alan ceza hukuku, onun davranışlarında iç dünyasının, o anki ruh hâlinin ve genel psikolojik özelliklerinin önemi bulunduğunu kabul ederek bu psikolojik durumlara belli bir hukuki değer vermektedir. Bu itibarla modern ceza hukuku sadece işlenen suçun değil, suçun işlenmesinde etkili olan nedenleri göz önünde bulundurarak cezalandırma yoluna gitmektedir (Devrim ..., Yeni Türk Ceza Kanunu'nda Haksız Tahrik, AÜHFD, 2004, C. 54, s.225.).

Haksız hareketin kişiyi üzerinde ve onun psikolojik alanında bir tepki doğurması kabul eden modern ceza hukuku, failin bu durumunu değerlendirilerek, cezai sorumluluğu azaltan bir sebep olarak görmektedir. Failin bu subjektif durumuna önem veren çeşitli ülkelerin ceza kanunlarında, failin cezasında belli oranlarda indirim yapılması esasını kabul edilmiştir (M. Muhtar Çayan, Yargıtay kararları I ında Haksız Tahrik üzerine Bir Deneme, Adalet Dergisi, Ocak – Şubat, 1982, S.1, s.14.).

Bu düzünden hareketle 5237 sayılı TCK'nun 29. maddesinde de haksız tahrik; 'Haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya iddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, 16 yıldan fazla müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Diğ-

hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirilir' ekinde, ceza sorumlulu unu azaltan bir neden olarak kabul edilmi tir.

Ceza sorumlulu unu azaltan bir neden olarak düzenlenen haksız tahrik, ki inin haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdi i hiddet ya da iddetli elemin etkisi altında suç i lemesi durumunda kusur yetene indeki azalmayı ifade etmektedir. Bu hâlde fail, suç i leme yönünde önceden bir karar vermeden, dı arıdan gelen etkinin ruhsal yapısı üzerinde meydana getirdi i karı ıklı n neticesi olarak bir suç i lemeye yönelmektedir. Bu yönüyle haksız tahrik, kusurun irade unsuru üzerinde etkili olan nedenlerden biridir. Ba ka bir anlatımla, haksız tahrik hâlinde failin iradesi üzerinde zayıflama meydana gelmekte, böylece haksız fiilin meydana getirdi i hiddet veya iddetli elemin etkisi altındaki ki inin suç i lemekten kendisini alıkoyma yetene i önemli ölçüde azalmaktadır.

Ceza Genel Kurulunun istikrar kazanmı kararları ile ö retide de kabul gören görüş ler do rultusunda haksız tahrik hükmünün uygulanabilmesi için;

- a) Tahriki olu turan haksız bir fiil bulunmalı,*
- b) Fail öfke veya iddetli elemin etkisi altında kalmalı,*
- c) Failin i ledi i suç bu ruhsal durumunun tepkisi olmalı,*
- d) Haksız tahrik te kil eden eylem ma durdan sadır olmalıdır.*

01.06.2005 tarihinde yürürlü e giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda, 765 sayılı Kanun'da yer alan "a ır – hafif tahrik" ayırımına son verilerek; tahriki olu turan eylem, somut olayın özelliklerine göre hâkim tarafından de erlendirilip, sanı n iradesine etkisi göz önünde bulundurulmak suretiyle, maddede gösterilen iki sınır arasında belirlenen oranda cezasından indirim yapılaca ı hüküm altına alınmı tır.

Haksız tahrik hükmünün uygulanabilmesi açısından, failin suçu ilk haksız fiilin do urdu u öfke veya iddetli elemin etkisiyle i leyip i lememesi önemlidir. Ma dur ya da ö lenden gelen haksız hareketin psikolojik etkisinin devam etti inin kabulünde zorunluluk bulunan hâllerde, haksız tahrik hükmünün uygulanması gerekmektedir."

B. Uluslararası Hukuk

1. Birle mi Milletler Belgeleri

56. Kolluk Görevlileri Tarafından Zor ve Ate li Silah Kullanılması Hakkında Temel İlkelerin [Birle mi Milletler (BM) Suçun Önlenmesi ve Suçluların Islahı Sekizinci Kongresi, Havana, 27/8/1990-7/9/1990, BM, A/CONF.144/28/Rev.1, 1990, s. 112-115] ilgili kısmı öyledir:

"(...)

1. Kamu yetkilileri ve emniyet makamları, kanun adamlarının ki ilere kar ı zor ve silah kullanmaları hakkında yasalar çıkarıp düzenlemeler yaparlar ve bunları yerine getirirler.

Hükümetler ve kolluk kuvvetleri bu tür kurallar koyup düzenlemeler yaparlarken, zor ve silah kullanma ile ba lantılı olan ahlaki sorunları her zaman göz önünde tutarlar.

...Ki iler in ölümüne veya yaralanmasına yol açabilecek silahların kullanılmasını giderek sınırlama dü ünçesiyle, uygun durumlarda kullanılmak üzere öldürücü olmayan etkisizle tirici silahlar da bu araçlara dâhildir.

...

9. Kanun adamları kendilerinin ve ba kalarının öldürülmelerine veya a ır bir biçimde yaralanmalarına yönelik yakın bir tehlikeye kar ı müdafaa halleri ile ya ama kar ı a ır bir tehdit içeren a ır nitelikteki özel suçların i lenmesini önlemek, bu tür bir tehlike gösteren veya emirlere direnen bir kimseyi yakalamak veya böyle bir kimsenin kaçmasını önlemek amacı dı ında ve bu amaçları gerçekle tirmek için daha hafif yöntemler yetersiz kalmadıkça ba kalarına kar ı silah kullanamazlar. Her halükarda sadece ya amı korumak için kesinlikle kaçınılmaz oldu u zaman öldürmeye yönelik silah kullanılabilir.

...

18. Hükümetler ve kanunen yetkili kurulu lar, bütin kanun adamlarının uygun bir eleme usulüne göre göreve seçilmelerini, görevlerini etkili bir biçimde yerine getirmeleri için gerekli olan ahlaki, psikolojik ve fiziksel niteliklere sahip olmalarını ve sürekli ve tam bir mesleki e itim almalarını sa lar. Bu ki iler in bu görevlere sürekli uygunluk içinde olup olmadıkları periyodik olarak denetlenir.

...

Silah ta imaları gerekli olan kanun adamları, ancak silahların kullanımı konusunda özel e itimi tamamlamalarından sonra silah ta ima yetkisi kazanabilirler.

20. Hükümetler ve kanunen yetkili kurulu lar, kanun adamlarının e itiminde, özellikle soru turma sürecinde polis ahlakı ve insan hakları konularına, zor ve silah kullanmaktansa çatı maları barı çıl bir biçimde çözüme kavu turma, kalabalıkların davranı larını anlama, ikna, müzakere ve arabulma gibi yöntemler de dâhil, çe itli alternatif yöntemler kullanma ve ayrıca zor ve silah kullanılmasını kısıtlama amacıyla teknik araçların kullanılmasına özel bir önem verirler. Kanunen yetkili kurulu lar, e itim programlarını ve i leyi usullerini somut olaylar ı ı ında yeniden de erlendirirler.-

2. Avrupa Konseyi Belgeleri

57. Avrupa nsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) "Ya am hakkı" kenar ba lıklı 2. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

" 1. Herkesin ya am hakkı yasayla korunur...

2. Ölüm, a a ıdaki durumlardan birinde mutlak zorunlu olanı a mayacak bir güç kullanımı sonucunda meydana gelmi se, bu maddenin ihlaline neden olmu sayılmaz:

a) Bir kimsenin yasa dı ı iddete kar ı korunmasının sa lanması;

b) Bir kimsenin usulüne uygun olarak yakalanmasını gerçekle tirme veya usulüne uygun tutulan bir ki inin kaçmasını önleme;

c) Bir ayaklanma veya isyanın yasaya uygun olarak bastırılması."

58. Avrupa nsan Hakları Mahkemesine (A HM) göre kamu görevlilerinin güç kullanması sonucu gerçekle ti i iddia edilen ölüm olaylarının üphesiz devletin sahip oldu u hiçbir bireyin ya amına son vermeye ili kin negatif yükümlülü ü kapsamında incelenmesi

gerekmektedir. A HM'e göre Sözle me'nin 2. maddesi bir bütün olarak bir ki inin kasten öldürülmesinin kabul gördü ü durumları de il istenmeyen sonuç olarak ölüme sebep olan *güç kullanımının* kabul gördü ü durumları tanımlamaktadır. Bununla birlikte güç kullanımı Sözle me'nin 2. maddesindeki amaçlara ula ılmasına yönelik gerçekte tirilmi olsa da *kesinlikle gerekli* olandan fazla olamaz. Bu ba lamda Sözle me'nin 2. maddesinin ikinci fıkrasındaki "*kesinlikle gerekli*" ifadesi, normalde Sözle me'nin 8.-11. maddeleri kapsamında *demokratik bir toplumda gereklilik* belirlenirken geçerli olan gereklilik testinden daha katı ve zorlayıcı bir testin kullanılması gerekti ini ifade eder. Özellikle kullanılan güç, maddenin bentlerindeki amaçlara ula ılmasıyla kesinlikle orantılı olmalıdır (*McCann/Birle ik Krallık* [BD], B. No: 18984/91, 27/9/1995, §§ 148, 149).

59. A HM, negatif yükümlülü ün *hem kasıtlı bir biçimde öldürmeyi hem de kasıt olmaksızın ölümlü sonuçlanan bir güç kullanımını* içerdi ini belirtmektedir (*McCann/Birle ik Krallık*, § 148). A HM, öldürme kasıtı olmadan fakat sonuçlarını öngörmeden ve özen göstermeden ate edip silah kullanma yetkisinin sınırlarını a arak durması istenen araçtaki ki iyi taksirle öldüren bir polis memurunun bu eylemini (*Mehmet Tursun/Türkiye, Mehmet Tursun ve di erleri/Türkiye*, B. No: 23307/10, 64591/11) ve yakalamak için kanuna uygun olsa da orantısız ekilde silahlı güç kullanarak yakalanmak istenen ki inin ölümüne sebebiyet veren bir ba ka polis memurunun eylemini (*Kasap ve di erleri/Türkiye*, B. No: 8656/10, 14/1/2014) negatif yükümlülük kapsamında incelemi tir. A HM ba ka bir olayda, maktulün vücudunun hayati olmayan di er bölgeleri yerine isabet aldı nda ölüm meydana gelebilecek sırt bölgesine ate ederek silah kullanma yetkisini orantısız ekilde a an, aynı zamanda maktulün yakalanması için öldürücü olmayan alternatif yöntemleri de kullanmayan jandarma görevlilerinin taksirle öldürme olu turan eylemlerini aynı ekilde negatif yükümlük kapsamında incelemi tir (*Fadime ve Turan Karabulut/Türkiye*, B. No: 23872/04, 27/5/2010).

60. A HM, kamu görevlilerinin silahlı güç kullanımını ile ilgili olarak devletin ya am hakkına riayet edilmesine yönelik önemli bir görevinin bulundu unu belirtmektedir. Buna göre devlet, konuyla ilgili uluslararası standartları gözönünde bulundurarak silahlı güç kullanılabilir ko ulları tanımlayan yasal ve idari çerçeve olu turmakla yükümlüdür (*Giulliani ve Gaggio/ talya* [BD], B. No: 23458/02, 24/3/2011, § 99; *Makaratzis/Yunanistan* [BD], B. No: 50385/99, 20/12/2004, §§ 57-59).

61. Bunun yanında devletler, görevlilerin yüksek düzeyde mesleki yeterlili e sahip olmalarını sa lamalı ve uygulanan kriterleri kar ıladıklarından emin olmalıdır. Özellikle ate li silahların emanet edildi i kolluk kuvveti mensuplarına gerekli e itim verilmeli, bu ki ilerinin seçiminde özenli davranılmalıdır (*Saso Gorgiev/Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti*, B. No: 49382/06, 19/4/2012, § 51).

62. A HM'e göre 2. madde, Sözle me'nin en temel hükümlerinden biridir ve Avrupa Konseyini olu turan demokratik toplumların ana de erlerinden ya am hakkını korumaktadır. A HM, ya am hakkının ihlal edildi ine ili kin iddianın en dikkatli biçimde incelemeye tabi tutulması gerekti i görü ündedir. A HM'e göre devlet görevlilerinin güç kullanımına ili kin davalarda, yalnızca güç kullanan devlet görevlisinin eylemlerinin de il aynı zamanda mevcut ilgili hukuksal veya düzenleyici sistem ile eylemin planlanması ve kontrolü dâhil olayı çevreleyen bütün faktörlerin gözönünde bulundurulması gerekmektedir (*Nachova ve di erleri/Bulgaristan* [BD], B. No: 43577/98, 43579/98, 6/7/2005, § 93).

63. A HM, güvenlik güçleri tarafından ölümcül bir güç kullanılmasının belirli -Sözle me'nin 2. maddesinde düzenlenen- durumlarda haklı görülebilece ini belirtmektedir. Bununla birlikte A HM'e göre son çare olarak kullanılabilir güç *kesinlikle gerekli olandan*

daha fazla olmamalı ve ya am hakkının niteli i gözönünde bulunduruldu unda can kaybının haklı görülebilece i durumlar dar yorumlanmalıdır (*Nachova ve di erleri/Bulgaristan*, § 94).

64. A HM, tüm kovu turmaların mahkûmiyet ve belirli bir cezaya hükmedilmesiyle sonuçlanmasına yönelik mutlak bir yükümlülük bulunmamasına ra men ulusal mahkemelerin -kamu görevlilerinin ölümüne yol açan ihmalkârlıkları sonucu ortaya çıkan suçlar dâhil olmak üzere- ki ilerinin hayatlarını sona erdiren veya tehlikeye atan suçları cezalandırmamaya hiçbir ko ulda olanak vermemesi gerekti inin altını çizmektedir. Kamu güveninin sürdürülmesi, hukukun üstünlü ünün sa lanması ve kanunsuz eylemlere yönelik herhangi bir ho görü ya da bu eylemlerde i birli i oldu u görünümünün önlenmesi açısından bu durum hayati önem ta ıtmaktadır (*Okkalı/Türkiye*, B. No: 52067/99, 17/10/2006; *Kasap ve di erleri/Türkiye*, § 554).

65. A HM, kamu görevlisinin karı tı ı öldürme olayları için uygun olan yaptırımları seçimlerinde ulusal mahkemelere saygı gösterdi ini ancak *eylemin vahameti ile verilen ceza arasında açık orantısızlık oldu u durumlarda* de erlendirme ve müdahale etme hususunda yetki kullanmasının gerekli oldu unu belirtmektedir (*Nikolova ve Velichova/Bulgaristan*, B. No: 7888/03, 20/12/2007, § 61). A HM, belirtilen yükümlülü ün yerine getirilip getirilmedi ini incelemek için ulusal mahkemelerin bu kararlara varırken hukuk sisteminin caydırıcı etkisinin korunması ve ya am hakkı ihlallerinin önlenmesinde oynaması gereken rolün öneminin altının çizilmesi amacıyla Sözle me'nin 2. maddesi uyarınca davaya gereken önemi gösterip göstermedi ini de erlendirmesi görevinin bulundu unu belirtmektedir (*Ali ve Ay e Duran/Türkiye*, B. No: 42942/02, 8/7/2008, § 62).

66. A HM; bu ba lamda bir polis memurunun bir üpheliyi yakalamak isterken yetkilerini *taksirle* a arak bu ki iyi öldürmesi olayında Yargıtay incelemesinden geçerek kesinle mi 1 yıl 1 ay 10 günlük hapis cezasını polis memurunun eylemiyle açıkça orantısız bulmu tur. A HM ayrıca yetersiz cezanın ertelenmesini de ele tirmi tir. A HM, derece mahkemesinin çok daha a ır bir ceza verme yetkisi olmasına ra men son derece hafif bir ceza belirlemesini ve bunu da ertelemesini takdir hakkını böylesi a ır bir suça asla ho görüyle yakla ılmadı ını göstermek yerine suçun sonuçlarını hafifletmek için kullandı ını de erlendirmi tir (*Kulah ve Koyuncu/Türkiye*, B. No: 24827/05, 23/4/2013, § 42).

67. A HM, kolluk görevlilerinin silahlı güç kullanımlarında hukuka aykırı olarak ölümüne yol açtıklarının ve ihlalin açıkça veya özü itibarıyla ulusal mahkemelerce tespit edilmesinin *kural olarak* öldürmenin esas olarak Sözle me'nin 2. maddesini ihlal etti inin kabul edildi i anlamına geldi ini belirtmekte, bu durumun kullanılan gücün Sözle me'nin 2. maddesinin ikinci fıkrası kapsamında kesinlikle gerekli ve orantılı olup olmadı ının kendisi tarafından tespit edilmesini gereksiz kıldı ını açıklamaktadır. A HM, belirtilen durumlarda incelemesinin sadece ulusal makamların bu ihlale uygun ve yeterli bir giderim sa layıp sa lamadı ı, buna ba lı olarak Sözle me'nin 2. maddesindeki yükümlülüklerini usul ve esas bakımından yerine getirip getirmedi inin belirlenmesi ile sınırlı oldu unu ifade etmektedir (*Kasap ve di erleri/Türkiye*, § 56; *Fadime ve Turan Karabulut/Türkiye*, § 43).

68. Bu tür durumlarda ödenen tazminatlar nedeniyle hükûmetlerin ma duriyetin giderildi i itirazlarını da de erlendiren A HM, ya am hakkından mahrum bırakmayla ilgili bu tür ba vurularda, devletlerin sorumluların tespit edilip cezalandırılmasını sa layacak etkili bir soru turma yürütme yükümlülü ü bulundu unu her defasında hatırlatmaktadır (*Al-Skeini ve di erleri/Birle ik Krallık* [BD], B. No: 55721/07, 7/7/2011, § 163; *Mustafa Tunç ve Fecire Tunç/Türkiye* [BD], B. No: 24014/05, 14/4/2015, § 177). A HM'e göre ya am hakkı

kapsamında *etkili yargısal sistem kurmaya* ilkin yükümlülüğün yerine getirilmesinde, ba vurucuların ma dur statülerinin sadece tazminat ödenmesi ile telafi edilmesi söz konusu olamaz. Yetkili makamların bu tür olaylarda izlemeleri gereken yolu tazminat ödemeye indirgemeleri, bazı durumlarda devlet görevlilerinin fiilî dokunulmazlıkla denetimlerindeki haklarını istismar etmelerini mümkün kılacak; bu durumda öldürmeye ilkin genel yasaklar temel önemine rağmen uygulamada etkisiz kalacaktır (*Özcan ve di erleri/Türkiye*, B. No: 18893/05, 20/4/2010, § 54). Benzer ba vurularda A HM sürekli olarak, ölüm nedeniyle maddi ve manevi tazminatın yeterli olabilmesi için iki tedbirin uygulanması gerektiği de erlendirmesinde bulunmaktadır. A HM'e göre bu tür durumlarda *ilk olarak* yetkili makamlar tarafından sorumluların tespit edilmesini ve cezalandırılmasını sağlayabilecek nitelikte etkili bir ceza soruşturması yürütülmelidir. İkinci olarak ise ba vurucu gerektiğinde ölümün neden olduğu zarar nedeniyle tazminat almalı ya da en azından elde etme imkânına sahip olmalıdır (*Mehmet Tursun/Türkiye*, *Mehmet Tursun ve di erleri/Türkiye*, § 56).

V. NCELEME VE GEREKÇE

69. Anayasa Mahkemesinin 25/5/2022 tarihinde yaptığı toplantıda ba vuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Ba vurucuların iddiaları ve Bakanlık Görüşü

70. Ba vurucular, polis M.N.G.nin oğullarını kasten öldürdüğüne iddia etmiştir. Ba vurucular bunun yanında diğer sanık polislerin bu öldürme suçuna iştirak ettiklerini ancak yetkili yargısal mercilerce haklarında suç bildirmeme suçundan hükümler kurulduğunu, keza M.N.G.nin cezai sorumluluğunun kasıt yerine olası kasıt olarak belirlenip bu alt derecedeki sorumluluk kararıyla belirlenen cezada da olgusal ve yasal artları olanı mamasına rağmen haksız tahrik indiriminin uygulandığını ileri sürmüştür. Ba vurucular, ya am hakkı ihlalinin söz konusu olduğu olayda bu gerekçelerle cezasızlık sonucunun doğduğunu ileri sürmüştür; ya am ile adil yargılanma haklarının bu sebeple ihlal edildiğini iddia etmiştir.

71. Bakanlık görüşünde; somut olayın gerçekleştiği ilk andan itibaren Ba savcılığın titiz bir çaba göstererek delilleri topladığı, gerekli araştırmaları yaparak tüm üphelileri tespit ettiği, kamu otoritelerinin sorumluların cezalandırılması için mümkün olan her türlü tedbiri aldığı, en nihayetinde somut olayda ya am hakkına yapılan müdahalenin cezasız kalmasının engellendiğinin de erlendirildiği ifade edilmiştir.

B. De erlendirme

72. Anayasa'nın "*Devletin temel amaç ve görevleri*" kenar bahlıklı 5. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Devletin temel amaç ve görevleri, (...) kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle ba da mayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli artları hazırlamaya çalışmaktadır."

73. Anayasa'nın "*Kiinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı*" kenar bahlıklı 17. maddesinin birinci fıkrası ve dördüncü fıkrasının ilgili kısmı şöyledir:

“Herkes, ya ama, ...hakkına sahiptir.

...

(De i ik: 7/5/2004-5170/3 md.; 21/1/2017-6771/16 md) Me ru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması veya ola anüstü hallerde yetkili merciin verdi i emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdi i zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkrada hükmü dı ndadır.”

74. Anayasa Mahkemesi olayların ba vurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile ba lı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Ba vurucuların iddialarının özü, zorunlu olmamasına ra men güvenlik güçleri tarafından silahlı güç kullanılması sonucu o ullarının öldürülmesi ile ilgili olarak olayın faillerinden biri hakkında eksik cezaya hükmedilmesi ile olayın di er failleri olduklarını ileri sürdükleri kolluk görevlilerinin öldürme suçundan ceza almamalarına ili kindir. Bu nedenle bütün iddiaların ya am hakkı kapsamında incelenmesi gerekli ve yeterli görülmü tür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

75. Ya am hakkının do al niteli i gere i, bu hakka yönelik bir ba vuru ancak ölen ki inin ma dur olan yakınları tarafından yapılabilecektir (*Serpil Kerimo lu ve di erleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, § 41). Ba vurucular olayda ya amını yitiren N.K.nın anne ve babasıdır. Bu nedenle ba vuruda, ba vuru ehliyeti açısından bir eksiklik bulunmamaktadır.

76. Ba vurucuların ya am hakkına yönelik iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olmadığı tespit edilmi olup ba ka bir kabul edilemezlik nedeni de bulunmamaktadır. Bu nedenle ya am hakkının ihlal edildi ine ili kin iddianın kabul edilebilir oldu una karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Genel lkeler

77. Kamusal yetkiyle güç kullanılması sonucu gerçekleşen ölümlerin veya ölümcül yaralanmaların devletin ya am hakkına ili kin negatif yükümlülü ü kapsamında incelenmesi gerekir. Bu yükümlülük hem kasıtlı biçimde hem de kasıt olmaksızın ölümle sonuçlanan veya sonuçlanabilecek güç kullanımını kapsamaktadır (*Cemil Danı man*, B. No: 2013/6319, 16/7/2014, § 44). Negatif yükümlülük kapsamında kamusal bir yetkiyle güç kullanan kamu görevlilerin kasıtlı ve hukuka aykırı bir ekilde hiçbir bireyin ya amına son vermeme ödevi bulunmaktadır (*Serpil Kerimo lu ve di erleri*, § 51).

78. Bununla birlikte devletin ya am hakkı kapsamında ya amı korumak için etkili hukuki tedbirler alması (gerekli yasal düzenlemeleri olu turma ve yasaların uygulanmasını sa layacak etkili bir mekanizma kurma ekinde) gerekir. Devletin bunun yanında do al olmayan (üpheli) bir ölüm gerçekleşmi ise olayı soru turma ve gerekti inde ihlale uygun kar ılıklı gelen yeterli yaptırıma karar vermeye ili kin usul yükümlülü ü de bulunmaktadır. Ölümle ilgili olayın ardından olay hakkında etkili bir soru turma yürütülmesiyle yerine getirilebilecek yükümlülükte amaç, ma duriyetlerin giderilmesinin yanında devletin etkili, ba ka deyi le caydırıcı yaptırımlar içeren yasal düzenlemeleri olu turma ve bu yasaların uygulanmasını sa layacak etkili mekanizma kurma yoluyla ya amı koruma altına almasının

anlam ifade edebilmesini sağlamaktır. Bu ise ancak ya am hakkını koruyan hukukun etkili ekinde uygulanabilmesi ile olabilmektedir. Bu nedenle Anayasa'nın 5. maddesi ile bir arada yorumlanan 17. maddesinden doğan ya amı koruma yükümlülüğü, devlete bu konuda gerekli hukuki tedbirler oluşturma yükümlülüğü yanında olayın niteliğine göre *ya amı koruma potansiyeline sahip hukukun etkili bir biçimde uygulanmasına* ilişkin olay sonrası bir başka yükümlülük yüklemektedir. Bu itibarla usul yükümlülüğü ya amı korumaya ilişkin pozitif yükümlülüğün somut olayda yerine getirilmesi gereken bir parçası, uzantısı olmaktadır (benzer yöndeki de erlendirmeler için bkz. *Aziz Biter ve di erleri*, B. No: 2015/4603, 19/2/2019, § 58; *Serpil Kerimo lu ve di erleri*, § 56; *Cemil Danı man*, § 97).

79. Bu noktada ifade etmek gerekir ki usul yükümlülüğünün gerektiği ekinde yerine getirilmemesi hâlinde devletin ya am hakkı kapsamındaki yükümlülüklerine gerçekten uyup uymadığı tespit edilemez. Devletin bu yükümlülüklerinin güvencesini, ya am hakkı kapsamındaki -söz konusu olmuştur- soru turma sürecini kapsayan- soru turma yükümlülüğü oluşturur (*Salih Akku*, B. No: 2012/1017, 18/9/2013, § 29).

80. Di er taraftan cezasızlık, işlenen bir suçun somut olarak cezasız kalmasını ifade etmektedir. Cezasızlık; sorumluların adalet önüne çıkarılmaması, işledikleri suçla orantılı bir biçimde cezalandırılmaması veya mahkûm edildikleri cezanın infazının sağlanmaması ekinde ortaya çıkabilmektedir. Cezasızlığın önlenmesi durumunda bir yandan mahkemeler açısından gerekli giderim sağlanırken bir yandan yeni ihlallerin gerçekleşmesini engelleyecek caydırıcı bir etki ortaya çıkması mümkün olacaktır. İşlenen suç ile verilen cezalar arasında orantısızlık olması ya da bir suçla karılıklı olarak hiç ceza verilmemesi durumunda bu tür suçların önlenmesini sağlamak üzere caydırıcı bir etki ortaya konamamakta, ya am hakkının idari ve yasal mevzuat aracılığıyla korunması hususundaki pozitif yükümlülüğün yerine getirilememesi sonucu doğmaktadır (*Necla Kara ve di erleri*, B. No: 2018/5075, 15/3/2022, § 117). Her olayın kendine özgü koşullarını dikkate alan de erlendirme yapılması koşuluyla ya amı tehlikeye soktuğu açık olan eylemler ile maddi ve manevi varlığa yönelik saldırı nitelikteki saldırıların benzer ihlallerin caydırıcılık sağlanarak önlenmesi için hiçbir surette cezasız kalmaması gerekir (*Filiz Aka*, B. No: 2013/8365, 10/6/2015, § 32).

81. Dolayısıyla yaptırımlara ilişkin bazı uygulamalar, ihlalleri gerçekleştiren sorumluların cezasız kalmalarına ya da gerektiği gibi cezalandırılmamalarına yol açarak caydırıcılığı sağlamamaları için etkili ceza soru turması yürütülmesi yükümlülüğünü açıkça zedelemektedir. Bu durum, ya am hakkını korumak için oluşturulan mevzuatın etkili ekinde uygulanmamasına, dolayısıyla da kişilerin hayatlarının kanunla korunamamasına sebebiyet vermektedir (*Seyfullah Turan ve di erleri*, B. No: 2014/1982, 9/11/2017, § 162).

b. İnkelerin Olaya Uygulanması

82. Kamu görevlilerinin güç kullanması sonucu gerçekleşen iddia edilen ölümlerin önüne geçilmesi devletin sahip olduğu hiçbir bireyin ya amına son vermeye negatif yükümlülüğü kapsamında incelenmesi gerekmektedir. Anayasa'nın 17. maddesinin dördüncü fıkrasında "(1) *me ru müdafaa hali*, (2) *yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi*, (3) *bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi*, (4) *bir ayaklanma veya isyanın bastırılması*, (5) *sıkıyönetim veya ola anüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda*" ya am hakkına yapılan müdahalenin hukuka uygun olması belirtilmiştir. Di er taraftan Anayasa'nın 17. maddesinin dördüncü fıkrası bir bütün olarak esasen bir kişinin öldürülmesinin kabul gördüğü durumları de il istenmeyen bir sonuç olarak ölüme sebep olan güç kullanımlarının kabul gördüğü durumları düzenlemektedir.

83. Somut olayda ba vurucuların ihlal iddiaları üç grupta toplanmaktadır. Bunlardan ilki, M.N.G.nin dı ındaki sanık polislerin de öldürme eylemine i tirak etmelerine ra men kasten öldürme suçu yerine suçu bildirmeme suçundan cezalandırıldıklarına ili kindir. Ba vurucuların ikinci iddiası, polis M.N.G.nin ba vurucuların o ullarını kasten (do rudan kasit ile) öldürdü üne yöneliktir. Ba vurucuların son iddiası ise adı geçen kolluk görevlisi hakkında -kanunda öngörülen ko ullar olu madı ı hâlde- haksız tahrik sebebiyle ceza indiriminin uygulandı ı yönündedir.

84. Bu itibarla Anayasa Mahkemesince ilk olarak ba vurucuların M.N.G. dı ındaki di er sanıklarla ilgili iddiaları incelenecek, sonrasında adı geçen kolluk görevlisi hakkındaki ikâyetler de erlendirmeye tabi tutulacaktır.

85. Ba vurucuların o ullarının ya amını kaybetti i olayla ilgili olarak Anayasa Mahkemesinden önce de erlendirme yapan soru turma mercileri ve di er yargı organları M.N.G. dı ındaki di er kolluk görevlilerinin öldürme olayında sorumluluklarının bulunmadı mını kabul etmi tir. Bu ba lamda Ba savcılık H.V., U. ., G.T. ve O.Ç. isimli polis memurları hakkında -kasten öldürme suçundan de il- kamu görevlisinin suçu bildirmemesi suçundan cezalandırılmaları istemiyle kamu davası açmı tir.

86. Ba savcılık ayrıca polis memuru H.V. hakkında söz konusu kasten öldürme suçundan yürüttü ü soru turma sonucunda bu ki inin öldürme eylemine bir katılımının olmadı ı, ölüme sebep olan atı ın M.N.G. tarafından (bireysel olarak) yapıldı ı, tüfek zimmet fi inin H.V. adına olmasının öldürme eylemine i tirak bakımından yeterli bir delil olmadı ı gerekçesiyle kovu turma yapılmasına yer olmadı ına karar vermi tir. Anılan kararın ba vurucuların itirazı üzerine kaldırılması sonucunda üpheli H.V. hakkında bir çocu u olası kasitla öldürme suçundan dava açılmı sa da A ır Ceza Mahkemesince yapılan yargılama sonunda bu ki inin suça i tirakinin veya yardımının bulunmadı ından bahisle beraatine karar verilmi tir. Söz konusu beraat hükmü, istinaf ve temyiz incelemesi sonucunda hukuka uygun bulunarak onanmı ve böylelikle kesinle mi tir.

87. Ya am hakkı kapsamında yürütülen bir soru turma veya kovu turma belirli bir ki inin olaydan sorumlu olup olmadı ıyla sınırlı tutulmamalı, olayın tüm yönlerini ortaya koyacak, ba ka bir ifadeyle maddi gerçe i açı a çıkaracak kapsam ve nitelikte olmalıdır. Bu nedenle ya am hakkı kapsamındaki olaya ili kin ceza muhakemesinin maddi gerçe i açı a çıkaracak nitelikte yürütülmesi yerine sadece bu olaya belirli bir ki inin karı tı ı veya hiçbir ekilde bu veya di er bir ki inin karı masının söz konusu olmadı mını ortaya koyacak nitelikte yürütülmesi, usul yükümlülü ünü kar ılamak için yeterli de ildir (benzer de erlendirmeler için bkz. *Turan Uytun ve Kevzer Uytun*, B. No: 2013/9461, 15/12/2015, § 89).

88. Di er taraftan öncelikle ifade edilmelidir ki esasen olayların olu umuna ili kin delillerin de erlendirilmesi ilgili makamların ödevidir (*Rıfat Bakır ve di erleri*, B. No: 2013/2782, 11/3/2015, § 68). Anayasa Mahkemesinin do rudan ilgili makamların yerine geçecek ekilde delillerin de erlendirmesini yapmasının veya yürütülmesi gerekli soru turma i lemlerini bizzat belirlemesinin söz konusu olamayaca ı belirtilmelidir. Ba ka bir ifadeyle Anayasa Mahkemesinin görevi, bu makamların maddi olaylara ili kin yaptıkları de erlendirmelerin yerine kendi de erlendirmelerini koymak de ildir (*Hıdır Öztürk ve Dilif Öztürk*, B. No: 2013/7832, 21/4/2016, § 185).

89. kinci olarak Anayasa Mahkemesinin ba vuruya konu ceza muhakemesinin nasıl sonuçlanacağıyla doğrudan ilgilenmediği, bireysel bavurunun mahiyetinin elverdiği ölçüde bu kapsamda yaptığı değerlendirmelerin kimilerinin masumiyetine veya suçluluğuna ilişkin bir yorum içermediği vurgulanmalıdır. Anayasa Mahkemesinin görevi, ilgili makamların Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan kamu hakkı kapsamında yerine getirmek zorunda olduğu usul yükümlülüğünü somut olayda ne ölçüde yerine getirdiğini belirlemekten ibarettir (benzer değerlendirmeler için bkz. *Cemil Danıman*, § 110).

90. Dolayısıyla Anayasa Mahkemesi usul yükümlülüğü kapsamında delillere ilişkin olarak irdelemelerde bulunurken delillerin somut soru turma kapsamında ne şekilde değerlendirilmesi gerektiğiyle ilgili yorum yapmamaktadır. Delillerin nasıl değerlendirildiği hususu ilgili makamların sorumluları saptama ve gerektirmekte ise cezalandırma ödevlerini ifa etme konusunda kendilerinden beklenebilecek makul tedbirleri alıp almadıklarının tespiti açısından önemlidir (benzer değerlendirmeler için bkz. *Hıdır Öztürk ve Dilif Öztürk*, § 186). Anayasa Mahkemesinin aksine ceza sorumluluğunda ba lamında bir kanaate ulaşma, suçluluğa veya masumiyete ilişkin bir tespit bulunma görevi bulunmamaktadır. Bu nedenle Anayasa Mahkemesince yer verilen tespitlerin masumiyet veya suçluluğa ilişkin değerlendirme içerdiği ekinde yorumlanmaması gerekir (benzer değerlendirme için bkz. *Rıfat Bakır ve diğerleri*, § 143).

91. Bu ba lamda somut olaya dönüldüğünde Anayasa Mahkemesinden önceki yetkili yargısal mercilerin hakkında öldürme suçundan kamu davası açılan bir polis memurunun bavurucuların yakınının öldürülmesi suçunu işlemeyi, öldürmenin diğer polis memuru M.N.G. tarafından gerçekleştirildiği, M.N.G. dındaki tüm sanık polis memurlarının M.N.G.nin işlemeyi öldürme suçunu bildirmedikleri kanaatine vardıkları görülmüştür. Bu noktada Anayasa Mahkemesinin yetkili mercilerin vardıkları bu sonuçtan farklı bir sonuca ulaşabilmesi için önünde aksi yönde kesin nitelikte bir kanıt veya bilginin olması gerektiğini bir kez daha vurgulamak gerekir. Bavurucular, olayda bu nitelikteki bir kanıt veya bilginin varlığını ileri sürmemiştir; anılan iddialarını kesin nitelikteki herhangi bir kanıt veya bilgi ile temellendirmemişlerdir. Ayrıca somut olayda dosya kapsamından ilgili soru turma ve yargılama mercilerinin konuya ilişkin tespit ve değerlendirmelerinden ayrılmayı gerektiren bir olgu da tespit edilmiş değildir. Bu ba lamda ölen çocuk N.K.ya tek bir gaz fielinin isabet ettiği, tüfeğin M.N.G. dındaki biri tarafından atıldığı ve diğer sanıkların adı geçen polis memurunun öldürme eylemine katıldıklarını ya da ona yardım ettiklerini gösteren deliller bulununun bavurucular tarafından ortaya konulmadığı, sanık M.N.G.nin de ölüme sebebiyet veren tüfeği kendi inisiyatifiyle alıp korkutma amacıyla ve bir hedef de gözetmeksizin kendisinin ateşlediğini açıkça ifade ettiği hatırd tutulmalıdır. Dolayısıyla yetkili yargısal mercilerce memur M.N.G. dındaki kolluk görevlileri ile ilgili olarak yapılan değerlendirmenin kamu hakkı kapsamındaki usule ilişkin yükümlülüğe aykırı herhangi bir yönünün bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

92. Bavuruda ikinci olarak polis memuru M.N.G. hakkında ileri sürülen iddialar incelenmelidir. Bavurucular, ceza muhakemesinde adı geçen ceza sorumluluğunun kasıt sorumluluğuna göre daha hafif derecedeki bir sorumluluk olan olası kasıt olarak belirlendiğini ve M.N.G.nin haksız tahrik indiriminden yararlanmasını ikâyet etmiştir.

93. Anayasa Mahkemesinin görevi bavuruya konu olaylardaki ceza sorumluluğu ile ilgili 5237 sayılı Kanun'da taksir, bilinçli taksir, olası kasıt ve kasıt ekinde açıklanan derecelerden hangisi olduğunu saptamak değildir. Anayasa Mahkemesi, kendisinden önceki yetkili makamlarca Anayasa'nın 17. maddesinde belirtilen amaçlarla güç kullanıldığını

ancak güç kullanımındaki sınırın a ıldı mın ve/veya güç kullanımının söz konusu maddede belirtilen bir me ru amaca dayanmadı mın belirlenerek olayın faillerine cezalar verilmi olmas ı hâlinde bireysel ba vuru kapsamındaki incelemesini Anayasa'ya aykırılı ı böylece tespit edilen güç kullanımına konu fiiller ile bu fiillere kar ılık belirlenen cezalar arasında bir *orantısızlık* bulunup bulunmadı ı ile sınırlı tutmaktadır (benzer yöndeki de erlendirmeler için bkz. *Seyfullah Turan ve di erleri*, §§ 163-165, 194-196).

94. Bu ba lamda ifade edildi i üzere Anayasa Mahkemesinin ceza hukukuna ili kin sorumlulu a dair bir tespitte bulunma görevi bulunmamakta ise de kamu gücünün yargı fonksiyonunu yerine getiren yargısal mercilerin Anayasa'dan kaynaklanan ki ilerini *ya amını korumak için olu turulan hukuku etkili biçimde uygulama* yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini denetleme görevi bulundu unu belirtmek gerekir. Bununla birlikte somut ba vuruda oldu u gibi Anayasa'da koruma altına alınmı bir hakkın ihlal edildi inin Anayasa Mahkemesinden önceki yetkili mercilerce tespit edildi i durumlarda Anayasa Mahkemesinin ba vurucuların ihlalden kaynaklanan ma duriyetlerinin giderilip giderilmedi ini incelemek görevinin oldu u ise izahtan varestedir.

95. Bu itibarla ba vuruda öncelikle Anayasa Mahkemesinden önceki yetkili yargısal mercilerin mahkûmiyet kararı vermelerinin somut olayda ba vurucuların o ullarının ya am hakkının Anayasa'nın 17. maddesindeki güvencelere aykırı olarak ihlal edildi inin bireysel ba vurdan önce tespit edildi i anlamına gelip gelmedi ini ortaya koymak gerekir. Bunun ardından söz konusu mahkûmiyet kararının ya am hakkının ihlalden kaynaklanan ma duriyeti gidermedeki yeterlili i ile benzeri mahiyetteki ihlallerin önlenmesi için caydırıcı olup olmadı ı belirlenmelidir.

96. Somut ba vuruda, olayla ilgili olarak yürütülen ceza kovu turması sonucunda ölümden sorumlulu u oldu u belirlenen kolluk görevlisinin bir çocu u olası kasıt ile öldürme suçundan hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmi tir.

97. Mahkeme, ölüme sebebiyet veren sorumlulu un derecesini belirlerken sanık M.N.G.nin ba vurucuların yakınına do rudan kasıt ile öldürmek için herhangi bir sebebinin bulunmadı mını de erlendirmi tir. Mahkeme, olayın gerçekleşme ko ullarını de erlendirdikten sonra sanık tarafından ölüm neticesi öngörülebilir olmasına ra men "*olursa olsun.*" dü üncesiyle hareket edilerek suçun i lendi i sonucuna varmı tır. Bir ba ka deyi le Mahkeme, somut olaydaki cezai sorumlulu u, olası kasıta dayandırmı tır. Mahkeme, silahlı güç kullanımının Anayasa'nın 17. maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen me ru amaçlardan (bkz. § 73) birinin ya da birkaçının gerçekleşme yönünde oldu u yönünde bir kabule varmamı ; böylece öldürücü nitelikteki silah kullanımının Anayasa'nın 17. maddesine aykırı oldu unu, ba ka bir ifadeyle somut olayda ya am hakkının ihlal edildi ini öz itibarıyla tespit etmi tir.

98. Eldeki bireysel ba vuruya konu olayla ilgili olarak Mahkeme, ölümden sorumlulu u oldu u tespit edilen kolluk görevlisi M.N.G.nin 5237 sayılı Kanun'un 21. maddesinin (2) numaralı fıkrası uyarınca eylemin olası kasıtle i lenmesi sebebiyle müebbet hapis cezasıyla cezalandırılmasına karar vermi ; devamla M.N.G.nin suçu haksız tahrik altında i ledi inden bahisle 5237 sayılı Kanun'un 29. maddesi uyarınca cezadan indirim yaparak adı geçen in aldı ı hapis cezasını 16 yıla dü ürmü tür. Mahkeme daha sonra sanı ın cezasında takdirî indirim uygulamas ı ve Anayasa'ya aykırı silah kullanımı neticesinde meydana gelen çocu un öldürülmesi suçuna ili kin olarak 13 yıl 4 ay hapsedilmeyi içeren bir sonuç ceza belirlemi tir.

99. Ba vurucular, o ullanının olası kasıt ile de il de do rudan kasıtle öldürüldü ü iddiasındadır. Ba vuruya konu olaya ili kin yargılamayı yürüten Mahkeme, maddi olayın gerçekleşme ko ullanını kapsamlı bir incelemeye tabi tutarak sanık M.N.G.nin olası kasıt ile hareket etti i sonucuna varmış ve bu nedenle hakkında (a ırla tırılmı müebbet hapis cezası yerine) müebbet hapis cezasına hükmetmiştir. Mahkeme bu sonuca ula ırken Özel Harekât polisi olan ve geçici görevle Cizre'ye gelen sanık M.N.G.nin olay tarihinde 12 ya ında olan maktulü do rudan kasıtle öldürmek istemesi için bir sebebin olmadığını, sanı ın savunmasında da kasıtlı hareket etmeyip maktulü öldürmek gibi bir amacının olmadığını beyan etti i, bir kısım sanık ve tanı ın da adı geçenin çocukların bulundu u yere do ru ancak hedef gözetmeksizin rastgele ate etti ini beyan ettikleri, bu sebeple eylemin do rudan kasıtle insan öldürme suçu kapsamında kaldı ından söz edilemeyece i de erlendirmesinde bulunmu tur.

100. Önemle vurgulamak gerekir ki kasıt ile olası kasıt arasındaki sorumluluk derece farkını belirlemek ço u zaman maddi olayın ne ekilde gerçekleşti inin kabulüyle ilgili bir husustur. Ceza soru turmasına ve/veya kovu turmasına konu bir olayın nasıl meydana geldi ini tespit etme noktasında asıl görev, soru turma mercilerine ve mahkemelere aittir. Bu konuda soru turma mercilerinin veya mahkemelerin ula tı ı sonucun dosya kapsamındaki delil ve olgulara uygunlu unu, bir anlamda maddi ve hukuki isabetini denetleme görevi ise kanun yolu mercilerinin uhdesinde bulunmaktadır. Dolayısıyla ya am hakkı kapsamında Anayasa'ya uygunluk denetimi yapan makam olarak Anayasa Mahkemesinin maddi olayın nasıl cereyan etti ine dair di er yetkili mercilerin tespit ve de erlendirmelerinin yerine kendi de erlendirmelerini koyması uygun de ildir. Anayasa Mahkemesi, ancak ilgili yargı mercilerinin maddi olguları açıkça keyfî bir ekilde niteledi i oldukça istisnai durumlarda bu yönde bir inceleme yapabilir.

101. Somut olayda ise böyle bir durumun mevcut oldu unu kabul etmek mümkün de ildir. Sanık polis memurunun tüfekle bizzat orada bulunan çocukları hedef alarak ve öldürme kastıyla ate etti ine dair her türlü üpheden uzak, kesin deliller elde edilmemi tir. Sırasıyla Ba savcılık, A ır Ceza Mahkemesi, Bölge Adliye Mahkemesi ve Yargıtay sanık polis memurunun ate etti i yöndeki çocukların ölme riskini öngörmesine ra men buna kayıtsız kalarak ate etme eylemini gerçekle tirdi i kanaatindedir. Bir anlamda ilgili yargı mercileri tarafından ate etme eyleminde ölen çocu un do rudan hedef alındı ı yönünde bir tespit ya da de erlendirme yapılması söz konusu de ildir. Anayasa Mahkemesinin dosyadaki kimi delillere üstünlük tanıyarak veya delilleri bizzat ilk elden de erlendirerek ilgili yargı mercilerinin de erlendirmelerini geçersiz kabul etmesi, bireysel ba vurudaki incelemenin kapsamını oldukça a an bir tutum olacaktır.

102. Esasen dosyadaki delillerin ve tespit edilen olguların yargı mercilerince yapılan de erlendirmelerin keyfî oldu unu göstermedi inin de altı çizilmelidir. öyle ki tanık çocuk Y.Y. ölen çocuk N.K.ya iki polisin ate etti i, bunlardan Cobra tipi aracın tepesinden ate eden ki inin özellikle N.K.ya ni an alıp ate etti i yönünde beyanda bulunmu sa da bu anlatım di er ki iler tarafından do rulanmamı ; bu ki iler genel olarak polislerin çocukların bulundu u yöne do ru ate ettikleri ekinde ifade vermi tir. Sanık polis memuru H.V. Ba savcılıktaki ek ifadesinde M.N.G.nin çocukların bulundu u tarafa do ru tüfekle hedef gözetmeksizin 3-4 el ate etti ini söylemi tir. Ayrıca öldürme eylemini gerçekle tirdi i kabul edilen polis memuru M.N.G. de tüfe i hedef gözetmeksizin korkutmak amacıyla ate ledi ini dile getirmi tir ancak bu savunmanın aksini ispatlayan unsurlar elde edilmi de ildir.

103. Di er taraftan ba vurucular, ölüm olayından sorumlu tutulan polis memuru M.N.G. hakkında eylemini haksız tahrik altında i ledi inin kabul edilmesinin hukuka aykırı oldu unu ve yersiz olarak uygulanan haksız tahrik indirimi sonucunda faile verilen cezanın i ledi i a ır suç kar ısında orantısız bir hâle geldi ini belirterek bu ba lamda ya am hakkının ihlal edildi ini ileri sürmü tür.

104. Mahkeme ihlali olu turan söz konusu a ır suçta kar ılık kurdu u hükümde temel cezayı belirlemesi sırasında ilgili kanunda bir çocu u olası kasıtle öldürme suçuna kar ılık olarak düzenlenen müebbet hapis cezasını dikkate almı tır. Bu cezai düzenlemenin benzeri ihlallerinin önlenmesi suretiyle ya am hakkının korunması açısından caydırıcı etkisi oldu u, ma duriyeti giderme konusundaki uygunlu u ile yeterlili i tartı masıdır.

105. Ancak Mahkeme, Anayasa'ya açıkça aykırı silahlı güç kullanımına konu suçta ili kin temel cezayı bu ekilde belirledikten sonra haksız tahrik hükümlerinin uygulanmasına karar vermi tir. Bu itibarla söz konusu haksız tahrik uygulamasının Anayasa Mahkemesinden önceki yetkili mercilerin açıklanan benzer ihlallerin önlenmesi bakımından sahip oldukları kritik önemdeki rollerine ve somut olaydaki ma duriyeti gidermeye uygunlu u Anayasa Mahkemesince incelenmelidir.

106. Haksız tahrik meselesi, ceza hukukunun bir kurumudur ve bununla ilgili yapılacak de erlendirmeler genel olarak ceza hukukuna dair unsurları ihtiva etmektedir. Bir olayda haksız tahrik ko ullarının bulunup bulunmadı ını ve varsa tahrikin derecesinin ne oldu unu belirlemek ço u zaman maddi olayın ne ekilde vuku buldu unun kabulüyle ilgilidir. Anayasa Mahkemesinin haksız tahrikle ilgili bir de erlendirme yaparken de olsa maddi olayın nasıl cereyan etti ine dair di er yargı mercilerinin tespit ve kabullerinden -kural olarak- ayrılmaması gerekir.

107. Ancak bu durum Anayasa Mahkemesince ölüm olayının nasıl vuku buldu una dair di er yargı mercilerinin kabullerinden ayrılmadan -ya am hakkı kapsamında faile ma duriyetin giderilmesini sa layan ve benzer olayların önlenmesi bakımından caydırıcı bir yaptırımın uygulanıp uygulanmadı ı ba lamında fiiline göre orantılı ceza verilip verilmedi i noktasında- haksız tahrikin ne ekilde söz konusu (mevcut) oldu una dair gerekçelerin yeterli ve tutarlı olup olmadı ı bakımından bir inceleme ve de erlendirme yapılmasına engel de ildir. İgili yargı mercilerinin bu gerekçelerinin yeterli veya tutarlı olup olmadı ının belirlenmesinde elbette haksız tahrik kurumuna ili kin ceza kanunlarında yer alan hükümler ve bunların yanında bu kuralların uygulanmasına ve yorumlanmasına ili kin yerle ik hâl alan yargısal içtihatlar hareket noktası olacaktır.

108. Yargıtay kararlarında da de inildi i üzere ceza hukuku, bir eylemin hukuki kar ılı ını belirlerken insanın sadece dı dünyaya yansıyan davranı larını esas almamakta, bunun yanında onun davranı larındaki bazı içsel nedenlere hukuki kıymet verebilmektedir. Bir bakıma ki inin suç olu turan eylemi i lerken iç dünyasının o anki ruh hâlinin ve genel psikolojik özelliklerinin önemi bulundu u kabul edilerek bu psikolojik durumlara hukuki sonuçlar ba lanması söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla modern ceza hukuku sadece i lenen suç u de il suçun i lenmesinde etkili olan nedenleri de gözönünde bulundurarak faili cezalandırma yoluna gitmektedir.

109. Bu yakla ımın bir yansıması olarak haksız tahrik 5237 sayılı Kanun'un 29. maddesinde ceza sorumlulu unu azaltan bir neden olarak düzenleme altına alınmı tır. Bunun yanı sıra yukarıda " *İgili Hukuk*" kısmında bazı bölümlerine yer verilen Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararlarında haksız tahrike ili kin uygulamaya yol gösterecek temel ilke ve esaslar ortaya konulmu tur. Bu ilke ve esaslar Ceza Genel Kurulu ve ilgili Yargıtay ceza daireleri tarafından verilen çok sayıdaki kararda tekrar edilmi ; Yargıtayın haksız tahrik kurumunun uygulanmasına ili kin içtihadında yer alan söz konusu prensipler, uygulamada yerle ik bir hâl almı tır.

110. Buna göre ceza sorumlulu unu azaltan bir neden olarak düzenlenen haksız tahrik, ki inin haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdi i hiddet veya iddetli elemin etkisi altında suç i lemesi durumunda kusur yetene indeki azalmayı ifade etmektedir. Haksız tahrik hükümlerinin uygulanabilmesi için tahriki olu turan bir fiilin bulunması, bu fiilin haksız olması, failin öfke veya iddetli elemin etkisi altında kalması, failin i ledi i suçun bu ruhi durumun tepkisi olması ve haksız tahrik te kil eden eylemin ma durdan sadır olması gerekmektedir. Ancak bu ko ulların bir olayda birlikte bulundu unun tespiti durumunda failin eylemini haksız tahrik altında i ledi inin kabulü mümkün olabilir. Bu durumda eylemi i lerken kusur yetene inde haksız tahrik dolayısıyla olu an azalma nedeniyle ve tahrikin a ırlı na göre faile verilen temel cezada bir miktar indirim yapılması söz konusu olmaktadır.

111. Haksız tahrik hükmünün uygulanabilmesi açısından, failin suçu ilk haksız fiilin do urdu u öfke veya iddetli elemin etkisiyle i leyip i lememesi önemlidir. Ma dur ya da ölerden gelen haksız hareketin psikolojik etkisinin devam etti inin kabulünde zorunluluk bulunan hâllerde haksız tahrik hükmünün uygulanması gerekmektedir.

112. Öte yandan 5237 sayılı Kanun'da, 1/3/1926 tarihli ve 765 sayılı mülga Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "*a ır-hafif tahrik*" ayırımına son verilerek tahriki olu turan eylem, somut olayın özelliklerine göre hâkim tarafından de erlendirilip sanı ın iradesine etkisi gözönünde bulundurulmak suretiyle maddede gösterilen iki sınır arasında belirlenen bir oranda cezadan indirim yapılaca ı düzenlenmi tir. Yerle ik Yargıtay uygulamasında benimsendi i üzere haksız tahrik nedeniyle yapılacak indirimin oranı belirlenirken haksız tahriki olu turan hareketin i leni ekli, yeri, niteli i, zamanı, yöresel artlar ve tahrik eden ile edilenin durumları gözönüne alınıp de erlendirilmeli; e er hareket bu özellikleri itibarıyla yo un ve önemli boyutlara ula mı sa haksız tahrikin a ır ve iddetli oldu u kabul edilmelidir.

113. Ba vuruya konu olayda A ır Ceza Mahkemesince ba vurucuların o lunun ölümüne sebebiyet veren polis memuru M.N.G.nin eylemini haksız tahrik altında i ledi i kabul edilirken ilk olarak bölgede ya anan güvenlikle ilgili riskli duruma dikkat çekilmi tir. Mahkeme bu ba lamda o dönemde PKK terör örgütünün bölgede kaos çıkarmak amacıyla eylemler yaptı na ve halkı devlet güçlerine kar ı tahrik etti i bir dönemin ya andı na dikkat çekmi ; bu amaçla örgütün etkin olmaya çalı tı ı, Cizre ilçesinde kanuna aykırı gösterilerin düzenlendi i, güvenlik güçlerine yönelik tahrik edici eylemlerin arttı ı, bu nedenle ilçede konu lu güvenlik güçlerinin yetersiz kalmasından dolayı bölge illerinden takviye güçlerin bölgeye sevk edildi i, gelen geçici görevlilerin arasında sanıkların da bulundu u, olayın öncesinde de (olay saatinden önce) yine kanuna aykırı ve yo un katılımlı gösterilerin oldu u, terör örgütünün bölgede cezasızlıktan faydalanmak için görüntü olarak küçük çocukları gösterilerde ve eylemlerde önde kullandı ı, çocukların arkasında ise örgütün elemanlarının eylemin gidi atına göre grubu yönlendirdi i veya eyleme bizzat katıldıkları hususlarına vurgu yapmı tır.

114. Mahkemece de inilen bu genel durumun ba ta güvenlik güçleri olmak üzere bölgede kamu makamlarının terörle mücadele ve kamu güvenli inin sa lanması amacıyla ba vurdukları önlemlerin ölçülülü ü ba lamında büyük önemi bulunsa da yukarıda de inilen Yargıtay içtihadı kar ısında bu genel ko ulların polis memuru M.N.G.nin ba vurucuların çocuklarının ölümüyle sonuçlanan silahla ate etmesi eylemi bakımından haksız tahrik nedeni olarak kabul edilmesi mümkün görünmemektedir. Bu çerçevede ilk olarak anılan genel ko ulların olay tarihinde henüz 12 ya ında bir çocuk olan ölenin kaynaklanmadı ı izaha muhtaç de ildir. Ayrıca güvenlik güçlerinin veya kolluk görevlilerinin terörden kaynaklanan güvenlik riskinin yüksek oldu u yerlerde bu riskin varlı ından hareketle her türlü toplantı veya gösteriye kar ı ölçsüz bir ekilde -otomatik olarak- öldürücü ekilde ate li silah kullanmalarının me ru olmadı ı da tartı ma konusu de ildir.

115. A ır Ceza Mahkemesi, haksız tahrike ili kin de erlendirmesinde terör örgütünün bu tür olaylarda -cezai sorumluluklarının bulunmamasından faydalanmak amacıyla- çocukları kullandı ı olgusuna dikkate çekerek ölen çocu un da kolluk görevlisi sanıkların oldu u yere do ru ta atan çocukların arasında bulunmasına vurgu yapmı tır. İlk olarak bu türden olaylarda görevli olan güvenlik güçlerinin veya kolluk görevlilerinin kalabalıkların bu ekilde hukuka aykırı hâle dönü en ve iddete evrilen olaylarda do rudan silahlı güce ba vurmaktan önce daha hafif müdahale yöntemlerine sahip oldukları hatırd tutulmalıdır. Bu tür bir olayda öldürücü nitelikte ate li silah kullanılması, üstelik de ki ilere do ru silahla ate edilmesi oldukça istisnai ko ullarda ba vurulabilecek son çare olmalıdır.

116. Bu kapsamda kolluk görevlilerinin kendilerinin veya ba kalarının hayatlarına ya da a ır biçimde yaralanmalarına yönelik gerçek ve yakın bir tehlikeye kar ı me ru müdafaa hâlleri ile ya ama kar ı ciddi bir tehdit içeren a ır nitelikteki suçların i lenmesini önlemek, bu türden tehlikeyi gösteren bir kimseyi yakalamak gibi amaçlar dı ında ve bu amaçları gerçekle tirmek için daha hafif önlemler de yetersiz kalmadıkça silahlı güce ba vuramayacakları gözardı edilmemelidir.

117. Belirtilen hususlar dikkate alındı ında Anayasa Mahkemesince ba vurucuların çocuklarının da aralarında oldu u az sayıda çocuk ya taki ki iden olu an bir gruba do ru salt bu gruptan ki ilerinin bir kısmının polislerle do ru ta attı ından bahisle do rudan hedef gözetmeksizin silahla ate edilmesi ve bunun sonucunda atılan fi eklerden birinin isabet etmesi sonucu 12 ya ında bir çocu un hayatını kaybetmesi ekinde vücut bulan olayda, anılan istisnai ko ulların bulunmadı ı kanaatine varılmı tır.

118. Di er yandan somut olayda Mahkemece, olası kasıtlı öldürme suçunun haksız tahrik altında i lendi i kabul edilirken açıklanan gerekçede ölen çocu un polis memurlarına ta atan grubun içinde olması olgusuna dikkat çekilmi ancak çocu un bizzat ta atan ki ilerden biri oldu u yönünde bir belirlemede bulunulmamı tır. Yukarıda da de inildi i üzere haksız tahrikin söz konusu olabilmesi için tahriki olu turan haksız fiilin ma durdan sadır olması gerekmektedir. Ayrıca olay tarihinde henüz 12 ya ında bir çocuk olan ölenin bu ba lamda di er (ta atan) ki iler tarafından gerçekleştirilen eylemleri önleme sorumlulu unun bulundu undan da söz edilemez. Dahası ölen N.K. olayın ya andı ı tarihte 12 ya ında bir çocuk olarak ya ı gere i içinde bulundu u kalabalı ın gerçekle tirdi i eylemlerin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranı larını buna göre yönlendirme kabiliyetinden de yoksundur.

119. Hâl böyle olunca ölen çocu un davranı ları ile do rudan bir ilgi kurulmadan genel ko ullara ve kitlesel eylemlere dayanılarak ölüme neden olan silahı ki ilerinin bulundu u

yöne do ru ate leyen kolluk görevlisi sanık hakkında haksız tahrik ko ulla rının varlı nı kabul etmenin Anayasa ile koruma altına alınmı olan ya am hakkına ili kin güvencelerle ba da tı nı söylemek mümkün gözükmemektedir.

120. Açıklanan bu hususlara ilave olarak A ır Ceza Mahkemesince haksız tahrik hükümlerinin uygulanması sırasında asgari haddenden uzakla ılarak ceza indirimi uygulanması dikkat çekici bulunmu tur. Mahkeme, haksız tahrikin varlı nı kabul ettikten sonra 5237 sayılı Kanun'un 29. maddesi uyarınca müebbet hapis cezası yerine 12 yıldan 18 yıla kadar hapis cezası verme imkânına sahip iken herhangi bir gerekçe açıklamaksızın asgari haddenden fazla bir indirim yaparak cezayı 16 yıl hapse dü ürmü tür. Bu ba lamda ceza indiriminde asgari haddenden uzakla ılırken yukarıda de inilen Yargıtay içtihatlarında ifade edilen ölçütlerle (haksız tahriki olu turan hareketin i leni ekli, yeri, niteli i, zamanı, yöresel artlar ve tahrik eden ile edilenin durumları gibi) ilgili bir de erlendirme yapılmadı ı görülmü tür. Mahkeme -kabul etti i ta ama eklindeki haksız hareketin- ne ekilde yo un ve önemli boyutlara ula tı nı, tahrikin neden belirli ölçüde a ır ve iddetli oldu unu ortaya koymu de ildir. Bu kapsamda atılan ta ların güvenlik güçlerine ya da ba ka ki ilere isabet edip etmedi i ve bunun sonucunda ciddi bir yaralanmanın meydana gelip gelmedi i üzerinde durulmamı , yine sanık M.N.G. dı ndaki di er polis görevlileri tarafından bir hiddet ya da iddetli eleme sebep olmayan bu durumun adı geçen ki i bakımından neden a ır bir tahrik olu turdu u da açıklanmamı tur. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu bir kararında, trafikte ya anan bir tartı ma sırasında kendisine kafa atan maktulü bıçakla öldüren sanık bakımından uygulanacak haksız tahrik indiriminin asgari düzeyde olması gerekti ini belirtmi ve cezanın 16 yıl olarak belirlenmesini do ru görmemi tir.

121. Bu itibarla somut olaydaki haksız tahrik indirimi uygulanması failin küçük bir çocu u olası kasıtlı öldürmesiyle sonuçlanan fiili ile orantılı bir ceza almasını, ma dur ba vurucular açısından uygun ve yeterli bir giderimin sa lanmasını engellemi tir. Dolayısıyla hukuka aykırı ekilde silah kullandı ı tespit edilen polis memuru hakkında haksız tahrik indirimi uygulanması sonucunda ya am hakkını açıkça ihlal eden fiil ile fiile kar ılıklı olarak takdir edilen ceza arasında bir orantısızlık bulundu u de erlendirilmi tir. Bu durumun benzer ihlallerinin önüne geçilmesi amacına matuf caydırıcılı ı da engelledi i sonucuna varılmı tur. Oysa yargısal mercilerin ki ilerini ya amını korumak için olu turulan hukuku etkili biçimde uygulamaları gerekmektedir. Öncesinde de inildi i üzere bu amacı gerçekle tirmek için olu turulan hukukun benzer ihlalleri önlemede etkili oldu u ile ilgili 5237 sayılı Kanun'da da Kanun'un amacının di erlerini gerçekle tirmenin yanında ki i hak ve özgürlüklerini korumak oldu u ile suç i leyen hakkında i lenen fiilin a ırlı ıyla orantılı cezaya karar verilmesi gereklili inin ifade edildi i unutulmamalıdır (bkz. §§ 48, 49). Dolayısıyla gerçekle tirilen öldürme fiilinin vahameti ile bir çocu un hayatını kaybetmesi sonucunu do urup bu nedenle de a ır bir hak ihlali olu turan fiile kar ılıklı verilen ceza arasındaki söz konusu orantısızlık, ya amı korumak için olu turulan hukukun somut olayda etkili biçimde uygulanmadı ı de erlendirilmesi yapılmasına yol açmı tur.

122. Sonuç olarak çocu a yönelik Anayasa'ya açıkça aykırı silahlı güç kullanımının söz konusu oldu u ba vuruda, Anayasa Mahkemesinden önceki yetkili mercilerce çocu un ölümünden sorumlu oldu u belirlenen polis memuru hakkında verilen cezada ya am hakkına ili kin anayasal güvencelerle hiçbir surette ba da mayacak ekilde haksız tahrik indirimi yapılmasının, ya am hakkının korunmasının gereklilikleri çerçevesinde benzer ihlallerin önlenmesi yönünden caydırıcılı ın ve ma dur ba vurucular açısından da uygun ve yeterli bir giderimin sa lanmasına engel oldu u kanaatine varılmı tur.

123. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan ya am hakkının ihlal edildi ine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

124. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kurulu u ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı öyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, ba vurucunun hakkının ihlal edildi ine ya da edilmedi ine karar verilir. hlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. ...

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmı sa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde ba vurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladı ı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak ekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

125. Ba vurucular, ihlalin tespit edilmesi ile birlikte maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmu tur.

126. Ba vuruda tespit edilen hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Bu kapsamda kararın gönderildi i yargı mercilerince yapılması gereken i yeniden yargılama i lemlerini ba latmak ve Anayasa Mahkemesini ihlal sonucuna ula tıran nedenleri gideren, ihlal kararında belirtilen ilkelere uygun yeni bir karar vermektir (6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasında düzenlenen bireysel ba vuruya özgü yeniden yargılama kurumunun özelliklerine ili kin kapsamlı açıklamalar için bkz. *Mehmet Do an* [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; *Aligül Alkaya ve di erleri (2)*, B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; *Kadri Enis Berbero lu (3)* [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

127. Öte yandan ihlalin niteli i dikkate alınarak ba vuruculara mü tereken net 90.000 TL manevi tazminat ödenmesine, ba vurucuların u radı ını iddia ettikleri maddi zarar ile ilgili bilgi ve belge sunmadıklarından maddi tazminat talebinin ise reddine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Ya am hakkının ihlal edildi ine ili kin iddianın KABUL ED LEB L R OLDU UNA,

B. Anayasa'nın 17. maddesinde güvence altına alınan ya am hakkının HLAL ED LD NE,

Ba vuru Numarası : 2019/33136
Karar Tarihi : 25/5/2022

C. Kararın bir örneğinin yayım hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için gerekli tedbirler yapılmak üzere Cizre 1. A sınıfı Ceza Mahkemesine (E.2015/170, K.2016/281) GÖNDER LMES NE,

D. Ba vuruculara net 90.000 TL manevi tazminatın MÜ TEREKEN ÖDENMES NE,

E. 364,60 TL harç ve 4.500 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 4.864,60 TL yargılama giderinin ba vuruculara MÜ TEREKEN ÖDENMES NE,

F. Ödemelerin kararın tebliğini takiben ba vurucuların Hazine ve Maliye Bakanlığı na ba vuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FA Z UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığı na GÖNDER LMES NE 25/5/2022 tarihinde OYB RL YLE karar verildi.